

Tänane ilm Läänemaal

Pilves selgimistega ilm. Hommikupoolikul sajab lörtsi või lund. Puhuvad põhja- ja loodetuul 8–15, puhanguti 20 m/s. Õhutemperatuur on +1 kuni -1 kraadi.

Lääne Elu

REKLAAMI

SIIN

Posti 30, tel 473 7111, 473 7292, faks 473 7040, e-post reklaam@le.ee

Nr 4 (2456)

Neljapäev, 11. jaanuar 2007

Hind 7 kr

SISU

Lapsed annavad Läänemaale lootuse

Kuigi läänlasi jäi mullu 600 võrra vähemaks, ei sündinud ükski laps surnult ega surnud ükski alla 18aastane laps.

Loe lk 3

Noorsootöö preemiad on jagatud

Möödunud neljapäeval jagati esimest korda välja Läänemaa noorsoopreemiad, et tunnustada aktiivseid noorteühendusi ja noortejuhte.

Loe lk 3

Mis on juhtunud meie tüdrukutega?

Koolitusseminari „Mis on juhtunud meie tüdrukutega?“ vahendab Heli Reichardt.

Loe lk 5

OHOO!

Kolmapäeval mõõdeti uus soojarekord

Kolmapäeval oli Eesti meteoroloogia- ja hüdroloogia instituudi andmeil aegade kõige soojem 10. jaanuar. Õöl vastu kolmapäeva mõõdeti Tallinnas 9,1 ja Tartus 9,6 kraadi sooja.

Kauaaegne Lääne-Nigula ilmajaama vaatleja Ilmar Öövel ütles Lääne Elule, et tema kraadiklaas näitas öösel +9 kraadi. „Hommikul nägin Lääne-Nigula kiriku juures ka välgusähvatumust,“ kirjeldas Öövel enneolematut talve.

Tänavune külmim öö oli Ööveli sõnul 4. jaanuaril, mil oli 8 külmakraadi.

10. jaanuaril 1987 peatus Lääne-Nigulas kraadiklaas 32,3 külmakraadil, meenutas Ilmar Öövel lähiaastate külmimat jaanuari. Narva-Jõesuus mõõdeti toona 37,3 ja Tartus 36 külmakraadi.

Urmas Lauri

9 771406 143004 ISSN 1406-1430

Tööjõupõud muudab edasimineku vaevaliseks

Tööjõu ammendumine Läänemaal sunnib mõtlema värbamise uutele viisidele ja tegevust mujale laiendama

Lehte Ilves
lehte@le.ee

Läänemaa kaks peamiselt nais-tööjõudu kasutavat suurt ettevõtet otsivad lahendusi, kuidas ületada tööjõupuudust.

„Eks päike paista ühtmoodi kõigi peale,“ tunnistas 350 töötajaga Nurme vabriku juhataja Kalju Metssalu kõiki vaevavat tööjõupuudust.

Juhtmetehasena tuntud PKC Eesti Haapsalu tehase juht Leo Mander ütles, et võõrtööjõu sisetoomiseks pole nad küll lülle liigutanud, aga ta ei saadaks kedagi tagasi, kui kas või poolakad pakuksid end tööle.

Sel suvel üheksaseks saav juhtmetehas on jõudsalt uusi töötajaid juurde võtnud. Mullu 60 ja tänavu on kavas võtta teist niisama palju. Mõne aasta eest laienes tehase aga lausa saja inimese kaupa aastas.

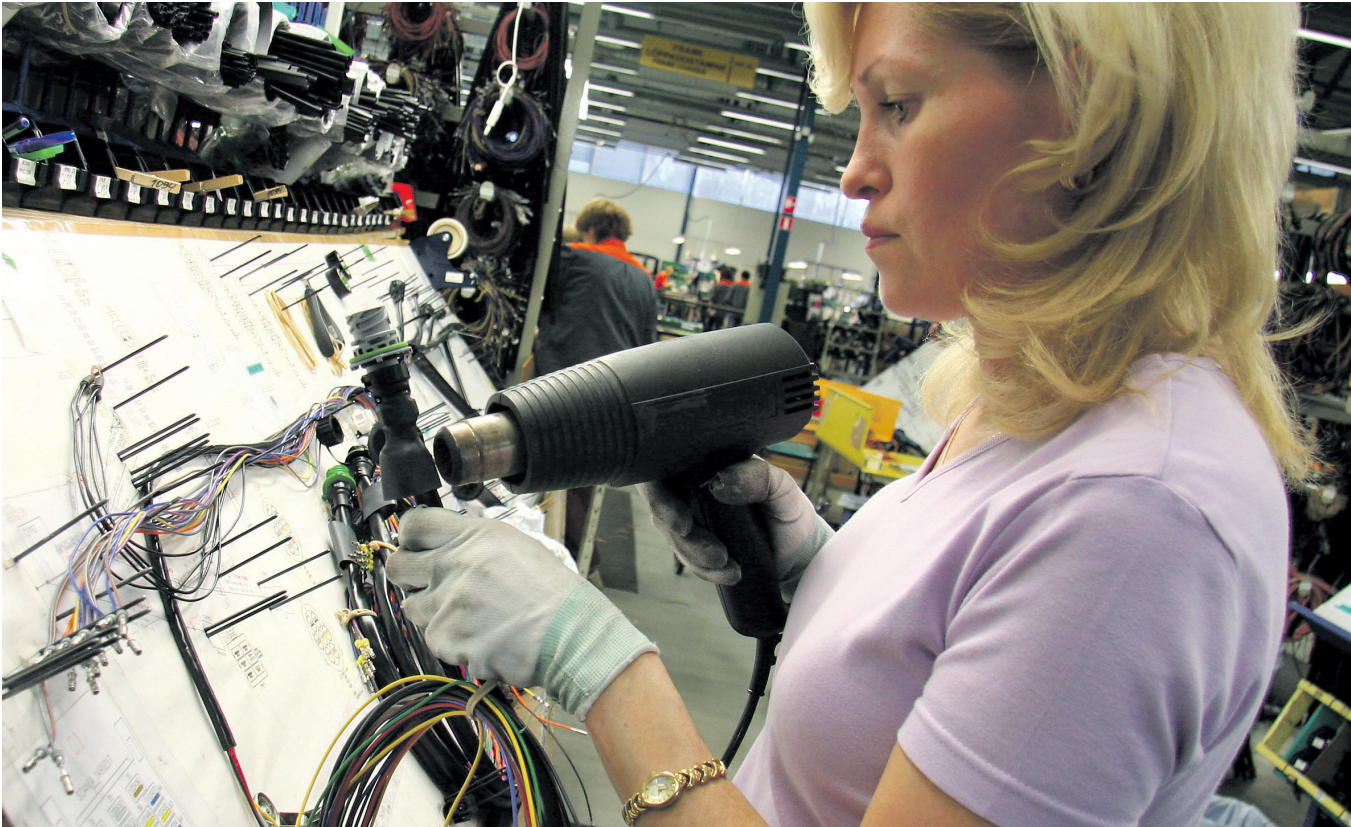
Nüüd on tehases palgal 396 inimest, iga päev pannakse pik-kadeks juhtmekimpudeks kokku 100 km kaablit — tehase toodab Scania ja Volvo kontserni-le autojuhtmekomplekte.

„20 inimest võtaks kohe praegu tööle,“ ütles Mander. Katseks on jaanuariks sisse seatud uus boonussüsteem: töötaja, kes toob tehasesse uue inimese, võib teenida selle eest 1000–2000 kr inimese pealt.

Haapsalu naiste kõrval käib tehases tööl inimesi isegi Virtsust. Tehasel on kaks bussiringi, üks ulatub Virtsu ja teine Ristile. Et töö käib kahes vahetuses, tuleb kaugema kandi inimestel ühel nädalal väga vara tõusta, et kell 6 tööl olla. Vahetus lõpeb siis kl 14.30. Õhtune vahetus lõpeb kl 22.30.

Päristööle eelneb nädalane koolitus. Pärast seda kulub veel kuu, mõnel ka neli, kui 80% jõudlusest kätte tuleb.

„Esimesel nädalal ei maksa

Traileritais kaupa Rootsi iga päev, Hollandisse üle päeva ja Prantsusmaale kord nädalas — see on Haapsalu juhtmetehase naiste näputöö.

ARVO TARMULA

palgale palju mõelda — võib stressi saada, sest vilumuse saavutamine võtab aega,“ ütles Mander. Mõni kois koosneb 200 juhtmest ja seda annab mitu tundi kokku panna.

Mander pidas eeliseks, et enamik töötajaid saab suvel nädalat puhata — tavaliselt juulis, mil nende suurim tellija Scania puhkab.

Klient on nõudlik kuningas

Keskmine palk on tehases 8000 krooni, ütles Mander ega salga, et nende palk avaldab survet ka teistele ettevõtetele. Ametiühinguga on kokkulepe, et palgad vaadatakse kaks kor-

da aastas üle. Siiani on see tähendanud väikest tõusu, ütles personalijuht Relika Arpo.

Nurme vabriku keskmine on 5500–6000 krooni vahel, ütles juhataja Metssalu.

„Autotootjad suudavad rohkem maksta kui õmblusfirmad,“ tunnistas Metssalu ebavõrdsust. Nurme vabrikut on tööjõunappusest välja aidanud Ida-Virumaa, seal on niisama palju töölisi kui Haapsalus.

Leo Mander ütles trafaretse lause: klient on kuningas, me ei saa lubada endale luksust tellijat petta — haapsallaste pärast võivad terved liinid Rootsis, Hollandis või Prantsusmaal seisma jääda.

Selle tõestuseks rääkis Man-

der loo, mis juhtus mullu 29. mail, tema sünnipäeval. Siis selgus õhtul kell kuus, et 12 tunni pärast peab olema üks väike poolekilone plastvidin 3000 km kaugusel Hollandis. Vidin maksis umbes 200 eurot, aga selleta oleks terve Scania liin seiskunud.

Vidin lennutati Tallinna lennujaamast tellitud lennukiga sihtkohta. Sõidutamine maksis umbes sada korda rohkem kui kaup ise, aga trahv oluaks tuhat korda suurem.

Eestlaste eelis on kohusetunne

Kui madal palk enam välisfirmasid Eestis kinni ei hoia, siis juhtmetehast Eestist Hiinasse

ei vii. Et autotehased asuvad Euroopas ja tellimusi esitatakse vaid kümnekond päeva ette, ei jõuaks kaup kaugelt kohalegi, sõnas Mander.

Arpo lisas, et peale palga jääb eestlaste eeliseks ka paindlikkus ja kohusetunne: „Kui palju on meil inimesi, kes lasevad pastaka käest niipea, kui kell kukub?“

Autodele ja traktoritele elektrijuhtmeid ja elektroonikat valmistaval ning Soome börsil noteeritud PKC Groupil on Eestis 1200 töötajat. Peale Haapsalu on tehase ka Keilas. Kokku on kontsernil tehaseid viies riigis üle maailma, töötajaid on ligi 5000. PKC Eesti on kontserni suurim ettevõte.

Üleujutuse kogemustest saab õppida

Heli Reichardt
heli@le.ee

Kahe aasta taguse jaanuaritormi aastapäeval 9. jaanuaril korraldas Eesti Meteoroloogia ja Hüdroloogia Instituut (EMHI) konverentsi „Minevik, olevik, tulevik“.

Ettekanded käsitlesid Pärnumaa ja Haapsalu tormiga seonduvaid asjaolusid ning vahepealsete aastate arengut. „Selles valdkonnas on tähtis mitme ametkonna koostöö,“ ütles EMHI peadirektor Jaan Saar. „Ilmaprognooside täpsustamine, info liikumine, tehnilise

poole arendamine — need on võimalused edasi minna.“

Jaan Saare andmeil olid sünoptikud kahe aasta taguse tormi ajal pidevalt ametis, andes peaaegu iga tunni tagant päästeametile värsket teavet ilmaolude kohta. Päästeamet analüüsib infot ja annab selle edasi kohaliku omavalitsuse kriisikomisjonidele, politseile ja avalikkusele.

„Ka praeguste tormihoiatus-tega on meie sünoptikud ööpäev ringi tugedatud valves,“ ütles Jaan Saar Lääne Elule. „Kahe aasta tagune tormiga võitlemine andis hea õppetun-

ni kõigile asjaosalistele ja nüüd me oskame paremini valmis olla.“

Hoiatused ei jää tähelepanuta. Arvatakse, et kliima soojenemise tõttu võivad uputused sagedamini esineda. Kui ilm on väga soe, peab tekkinud energia kuhugi minema, märkis Saar.

Lääne maavanem Sulev Vare oli konverentsil maavanemaist ainus. Ta pidas tähtsaks, et on paranenud kriisikommunikatsioon. „Tormiennustus oli ka kaks aastat tagasi täpne, aga häda oli selles, et inimesed ei uskunud,“ rääkis Vare. „Eelmise tormi oli 1967 ja vahe oli

liiga pikk.“

Niisugusel ekstreemsel puhul ei aita teleekraanil tavalisest ilmateadustajast, arvas Vare. Et hoiatust tõsiselt võetaks, õelgu seda inimestele kas või näiteks siseminister, kes on vabariikliku kriisikomisjoni esimees.

„Võib öelda, et kõik asjaosalised said tookord hakkama, sest inimohvraid ei olnud,“ rääkis maavanem.

Ennetustegevuse seisukohast on vaja parandada vee-mõõtejaamade tehnoloogiat. „Rohuküla sadam saab tänavu veetaseme automaatomõõte-

seadme,“ rääkis maavanem ja lisas, et eilne veetõus — 152 cm — oli Eestis kõige kõrgem Rohukülas.

REDEEL, 12. JAANUARIL
africa
PARTYZONE
PARIMAD KLUBIHITTE
MÄNGIB
DJ FINITO
Pilet 75,- NAISTELE 23RI 25,-+ SISEKÄÄS 18+
ÜKSIK AVATAKSE 22:00 VÄÄTA KA: WWW.AFRICA.EE

JUHTKIRI

Tööjõupõud

Läänemaa kaks peamiselt naistööjõudu kasutavat suurt ettevõtet — 350 töötajaga Nurme vabrik ning 400 töötajaga juhtmetehas — otsivad lahendusi, kuidas ületada tööjõupuudust. 20 inimest saaks kaablitehas es kohe tööd, aasta jooksul võiks lisanduda veel 40 töötajat.

Laiemas plaanis kummitab tööjõupuudus väga paljusid ettevõtjaid üle riigi ning üha rohkem räägitakse vajadusest hakata võõrtööjõudu sisse tooma. Professor Jussi Jauhiainen ütles Eesti statistikaseltsi konverentsil, et Eesti majandus vajab juba praegu 20 000 — 40 000 töötaja sisse toomist aastas.

Eesti majanduse kiire areng annab siiski lootust, et makstavad palgad jõuavad järele palkadele nendes riikides, kuhu eestlased on tööle läinud. Võib loota, et välismaale tööle läinud inimesed tulevad peagi tagasi. Olukorda Eesti töturul võib aga lähiajal veelgi pingestada asjaolu, et töötajate nappus on iseloomulik paljudele Euroopa Liidu liikmesriikidele.

Kas Eesti majandusel on lootust võita palgasõda Saksamaa või Soomega?

Mida teha? Ilus ja lihtne vastus sellele küsimusele puudub.

TEISED LEHED

Õnn pole rahas, aga siiski

Ajakirjandus tabas täpselt ära, et Isamaa ja Res Publica Liidu valimislubadustes on vastuolu nende hüüdlausega „Õnn pole rahas!”, kirjutas Pärnu Postimees. Nädalavahetusel oma valimisprogrammi avaldanud IRL annab ohtralt materiaalseid lubadusi, millest on mõni konkurentide omadega võrreldes silmapaistev.

Kuigi kõik valimisplatvormid pole kaugeltki veel selged, on IRLi oma Pärnu Postimehe hinnangul üks üllatusi pakkuvamaid. Ometi sõltub IRLi valimisedu nimikirja kuuluva 125 inimese läbilöögivõimest.

Omad liistud

Mida päev edasi, seda kohatum tundub käimasoleva valimiskampaaniaga seoses Isamaa ja Res Publica Liidu loosung „Õnn ei ole rahas!”, kirjutas Viljandimaa ajaleht Sakala. Tegelikuses panustavad kõik erakonnad, sealhulgas ühendpartei ise lubadusele: rohkem raha kohe kätte! Jutt õnnest on seejuures lihtsalt lääge kaunistus, millega õrna hingega romantikuid püütakse.

Ent olgem ausad: rahaasjadele keskendumine ongi poliitikud asi. Küll inimesed ise oma õnne sepistamisega hakkama saavad, kui riigijuhid loovad selleks majanduslikud eeldused. Seega jäägem oma liistude juurde, lugupeetud poliitikud!

Kui vaadata, kuidas suuremad parteid, eesotsas Keskerakond ja Reformierakond, plakatitel kõigile paremat palka töötavad, tuleb tõdeda, et taas on otsustatud valijaid peibutada lubadusega, mis kõlab uhkelt, kuid ei kannata kriitikat. Jutt palgareformist ja selle kaudu erasektori survestamisest on kõike muud kui arukas. Eriti kahetsusväärne on, kui parema valimistulemuse nimel propageerib niisugust mõtteviisi majandus- ja kommunikatsiooniminister.

Suusahooaeg kipub enne algust lõppema

Üle mitme talve tuleb Haanja suusakeskusel tänavu külastajate arvu poolest languse aasta, sest väljas valitsevad plusskraadid ja lund ei ole, kirjutas Võrumaa Teataja. Vallavanema sõnul tuleb lumevaeseid talvesid silmas pidades edaspidi mõelda alternatiivsete sportimisvõimaluste pakkumisele.

Koos Haanja suusakeskuse arendamisega on aasta-aastalt kasvanud ka selle kasutajate arv, kuid tänavu on oodata esimest langusaastat, sest aktiivse suusahooaja lõpuni on jäänud kõigest kaks kuud, kuid enamik talispordihuvilisi pole veel kodumaakonnas suuski alla saanud.

Koostanud Urmas Lauri

LAUSELAEN

„Ei ole isegi mitte avalikku arutelu, kuid äkki on naksti! prefektuur Pärnusse viidud.”

Neeme Suur, Läänemaa arenduskeskuse juht (Lääne Elu, 9. jaanuar)

ARVAMUS

Edgar Savisaar

Keskerakonna esimees

Inimesed tahavad elada kohe ja praegu.

Eesti inimesed võtavad laenu ja elavad võlgu iga päevaga aina rohkem. Krediitkaarte pakutakse kümnete kaupa ja kõikvõimalikke järelmaksuprogramme ei jõua üles lugeda. Kõige targemgi võlatarbija ei suuda enam järke pidada, mis on tema koondvõlgnevus ja kui palju tuleviku arvel tarbimine siiski maksma läheb.

Palgareform on ainus reaalne ja lähemas ajalis es perspektiivis rakendatav majanduspoliitiline abinõu, mis suudab välistada potentsiaalse võlakriisi ning anda inimestele kindla kandepinna ka tulevikus heaoluriigile omast tarbimist jätkata.

Psühholoogilisest aspektist vaadatuna juhib Eesti laenutarbijaid hirm millestki ilmajäämise ees. Kardetakse näiteks, et ei jätku kaupa; et varsti ei suudeta enam osta eluaset; et varsti ei jää enam jõukuse nautimiseks küllalt eluaastaid või et varsti ollakse liiga vana linnamaasturiga sõitmiseks.

Kui siia lisada eestlaslik vajadus omada ja tarbida naabrist rohkem, saamegi psühholoogilise põhjenduse mitteratsionaalsele, ülemõistuslikule, tulevikku ohustavale võlgu elamisele.

Võlgnikud ja potentsiaalsed võlgnikud vajavad kaitset

Inimene ei võta võlgu selleks, et tahtlikult ohustada oma finantstulevikku või teadlikult kavandada võlgadest vabanemist pankrotimenetluse kaudu. Keskmine laenuralli ohvriks osutuv krediidi võimeline kodanik käitub oma parema äranägemise järgi, juhindudes ühiskonna tõekspidamistest ja kaaskodanike käitumisest.

Kui suur osa laenuvõimelisi kodanikke on asunud laenama ja väga palju tarbima ühel ajal, võib see ühiskonna seisukohalt tähendada teatud liiki võlakriisi teket.

Palgareform hoiab ära võlakriisi

Võlakriis selles kontekstis tähendaks suure inimrühma maksejõuetuks muutumist ja sellest tulenevalt üksteisele võlgu jäämise ahelreaktsiooni teket majanduses.

Eesti majanduskeskkonna üldisi heaks kiidetud suundumusi järgivate kodanikel on õigustatud ootus majandusliku tuleviku turvalisusele ja ühiskonna positiivse arengu jätkusuutlikkusele. Ühiskond on meedia kaudu edastanud seisukohti, et toimuv on hea ja pöördumatu ning meie majanduskasv on tingitud jäädavatest ja jätkusuutlikest muudatustest.

Kui ühiskond on andnud üksikisikule sellise ühemõttelise signaali, peab ta ka kodaniku eest seisma ning lubadused teoks tegema.

Indiviidi ja ettevõtte tasandil eksisteerib variant pöörduda võimaliku makseraskuse korral firma poole, kes seisab võlgnike huvide eest ja tagab kaitse võlausaldajate omavoli korral. Samuti on võimalik endale osta kaitset advokaadibüroodest või tegutsemisjuhiseid spetsialiseerunud eranõustajatelt. Praktika aga näitab, et võlakriisi sattunud maksejõuetu kodanik või ettevõtte sellest tavaliselt omal jõul välja ei rabele.

Palgareform on võlgnike ainuvõimalik kaitse

Riik ei tohi võlakriisi tekkimist rahulikult kõrvalt vaadata ega loota, et erasektor oma vahendite ja võimalustega kõik sujuvalt lahendab. On üheselt selge, et meie laenutarbimine ja võlgade teke on läinud üle mõistlikkuse piiri ning riiklik sekkumine on hädavajalik ja vältimatu. Parim viis, kuidas riik võlakriisi vältimiseks sekkuda saab, on palgareformi kiire ja täielik elluviimine.

Laenuturu ohtlikul määral pingetatust näitavad ka võlatarbimise tagajärjel absurdseks muutunud hinnad. Hinnakujundusel ei ole kohati enam mingisugust sisu, näiteks kinnisvaras. Arusaadavalt on hinnad kujunenud

Eesti Euroopa tuumikusse!

Teisipäevasel Postimehe arvamusliidrite lõunal kõnega esinenud president Toomas Hendrik Ilves rääkis vajadusest võtta Eesti üheks eesmärgiks liikumine Euroopa tuumiku poole.

Ilvese mõte pole iseenesest uus, kuid tuleb väga õigel ajal. Viimastel kuudel on Euroopa Liidus tõusnud peamiseks küsimuseks: kuidas ja kas Euroopa Liit suudab sisemiselt oma otsustamisprotsessiga edasi minna?

Nagu Ilves kirjeldas, on kolm võimalikku stsenaariumi: valutuim — põhiseadusliku leppe jõustamine; liitu lõhkuv on Verheugeni idee suurtest ja väikestest ning kolmas — Ilvese meelest tõenäolisem — Euroopa uue tuumiku teke (euro, aga ka Schengeni liikmete kaudu).

Mõned päevad tagasi blogides väitsin, et Saksamaal läheb keeruliseks reanimeerida põhiseadusliku leppe protsess. Valimised Prantsusmaal on siin üks takistus. Portugal ja Sloveenia, kes jätkavad Saksamaa tööd, ei pruugi protsessi kuigivõrd mõjutada. Verheugeni idee tundub kahtlane ja mitterealiseeritav. Riikide jaotamine suurteks ja väikesteks ei ole lahendus ning võib kaasa tuua tõelise juhtimiskaose ja usalduskriisi.

Kolmas tee, mida ehk on Euroopas viimasel ajal kõlavamalt propageeri-

nõudluse ja pakkumise tasakaalupunktina, ent kui moodsat säästlikku ehituskultuuri rakendades loodud elamispiinda neutraal–objektiivselt hinnata, näeme, et tulemus on praegu valitsevatest turuhindadest tugevasi nihkes.

Kehtivate turuhindadega ostetakse kinnisvara kas hirmust ilma jääda või lootuses see hiljem kellelegi veel suurema hinna eest edasi müüa.

On selge, et hinnad üldjuhul lange ma ei hakka ja võetud võlgu keegi niisama maha kirjutada ei lase. Seega tuleb olukord lahendada kas võlakriisi või palgareformiga. Muud valida ei ole.

Palgareform on edasi viiv ja kõigile väärtust loov majanduspoliitiline abinõu. Võlakriis oleks aga samm tagasi ja lööks paljudele rahalisi haavu.

Inimesed vajavad enesekindlust. Praeguses laenutarbimise ja tõusvate hindade majanduses saavad enesekindluse anda vaid palgareformist tulenevad, jätkusuutlikult tõusvad sisetulekud. Inimesed tahavad, et aastate 2005 ja 2006 eeskujul oleksid ka aastad 2007 ja 2008 suure tõusu aastad.

Laenuküte on ennast ammandanud ja teatud ohud kehtestanud. Nüüd on vaja majandusele reaals et kütet. See saab olla ainult palgareform, millest tulenevad reaalsed inimväärsed palgad.

Eesti inimestel on õigustatud ootus, et aastad 2007—2010 parandavad nende elujärge ja annavad reaalse kindlustatuse nii sellele kui ka järgmisele põlvkonnale.

Internetikommentaaridest, rahva hulgas kõneldust ning ka mujalt on näha, et inimesed tahavad elada kohe ja praegu. Poliitikute roll on sellele soovile niipalju kui võimalik vastu tulla, pidades silmas, et inimeste elu ohtude ning probleemidega või me võtame selge kursi, liitumaks Euroopa tegeliku otsustusprotsessiga. Minu arvates siin tegelikult valida pole: Eesti peab liikuma Euroopa tuumikusse!

Selleks on vaja juba praegu tulevase valitsuse väga tõsist pingutust, liitumaks eurotsooniga. See ei ole mitte üksnes rahamajanduslik teema, vaid meile ehk isegi rohkem julgeolekupoliitiline küsimus. Sama kehtib Schengeni tsooniga. Need on institutsioonilised küsimused.

Meil praegu vahava rehepapluse asemele on aga vaja luua ja laiendada Eesti strateegilist vaadet Euroopa probleemidele. Me peame hakkama rääkima ja huvi tundma teemade üle, mis meid vahetult ei puuduta. (Siit viide ka IRLi valimisprogrammi välispoliitika osa 2. ja 6. punktile). Vastasel juhul on raske eeldada, et suudame oma muresid arusaadavaks ning toetustleidvaks teha.

KIRJAD

Ootame teie arvamusi: Lääne Elu, Posti 30, 90504 Haapsalu, tel 473 7222, 473 7111, info@le.ee

Parimad noorsootöö preemiad on jagatud

Aasta noorsootöö preemia sai Lääne maavalitsuse noorsoo- ja spordinõunik Ülle Lass

Enriika Liiv
enriika@le.ee

Möödunud neljapäeval jagati esimest korda välja Läänemaa noorsoopreemiad, et tunnustada aktiivseid noorteühendusi ja noortejuhte.

Aasta noorsootöö preemia sai Lääne maavalitsuse noorsoo- ja spordinõunik Ülle Lass. „Mina polnud teistest erinevalt preemia saamise üle üllatunud, sest nii tore oli endale tänukiri ja kinkekaart kirjutada ning lillepoest lill osta,” naljatles Lass preemia kättesaamisel. „Ju see pidi siis nii minema.”

Lass korraldades möödunud aastal mitu üritust. Näiteks spordiseminar Elumeeter, Läänemaa noortepäevad III, Haaknöel ja Läänemaa noortekogu loomine. „Ainuüksi üks selline üritus aasta kohta on mõnele palju teha, aga Ülle jaksab ikka ega ole märgata väsimust. Alati värske ja reibas,” võis lugeda Lassi kandidatuuri esitanud Läänemaa noortekogu iseloomustusest.

Päeva Villa konverentsisaalis peetud üritusel tutvustati enne preemiate üleandmist mentorlust (Elar Tamme), projekti Euroopa Noored kogemusest rääkis Elve Plaas Taeblast. Samuti loeti ette ettekan-

Ülle Lass on korraldaja, elluviija või looja olnud mitmel projektil, sh spordiseminar Elumeeter, Läänemaa noortepäevad III, Haaknöel ja Läänemaa noortekogu.

ARVO TARMULA

I Parima noortekollektiivi preemia sai T-Stuudio

MTÜ T-Stuudio tegutseb laste ja noorte tantsustuudiona. Eesmärk on keha liikumise abil pakkuda Haapsalu linna ja lähiumbruse lastele võimalust enast füüsiliselt ja emotsionaalselt väljendada. T-Stuudio korraldab ka loominguiliste noorte kokkusaamist LONKS.

II Preemia pikaegse noorsootöö eest sai Heikki Mutso

Mutso on aastast 1995 tei-

nud noortetööd skaudijuhina. Ta pani aluse skauditööle Taebla vallas, samuti on tema algatusel saanud skauditöö alguse Haapsalu linnas ja Ridala vallas. Ka kuulub Mutso 5. aastat Eesti Skautide Ühingu peastaabi ehk juhatuse koosseisu.

III Parima noore preemia Gerli Nurms

Kuulub Haapsalu Wiedemanni gümnaasiumi õpilasaktiivi. On noorte reformiklubi esinaine, Läänemaa noortekogu ja Haapsalu noorte ümarlause liige. Võ-

tab kõiki talle antud kohustusi ja ülesandeid tõsiselt, jõuab väga hästi õppida ja eeskujulikult käituda.

IV Parim noorsootöötaja on Ülle Lass

Lass on Lääne maavalitsuse noorsootöö- ja spordinõunik. Sel aastal on korraldaja, elluviija või looja olnud mitmel projektil, sh spordiseminar Elumeeter, Läänemaa noortepäevad III, Haaknöel ja Läänemaa noortekogu.

les maavanem ja tänas kõiki noortetöötajaid tuge vajavate inimeste nägemise ja jalule aitamise eest.

Võitjad esitati neljas kategoorias. Võitjaid hindas žürii, sh Ülle Lass, kes taandas en-

nast žürii koosseisust parima noortetöötaja valimise hetkeks. Parimate vahel läks jagamisele 10 000 krooni suurune rahafond.

Lapsed annavad Läänemaale lootuse

Lehte Ilves
lehte@le.ee

Kuigi läänlasi jäi mullu 600 võrra vähemaks, ei sündinud ükski laps surnult ega surnud ükski alla 18aastane laps.

„Pigem oli positiivne aasta,” ütles Lääne maavalitsuse perekonnaseisuosakonna juhataja Merike Nuudi.

Et läänlasi jäi mullusest 609 võrra vähemaks, on põhjus registreerimise korraldamisel.

Registrid, mille järgi said elanikud endale ka isikukoodi, on pärit aastast 1992. Nüüd kustutati registrist need, kes pole viimasel 15 aastal endast märku andnud — pole välja võtnud passi või teinud muid toiminguid. Nuudi hinnangul oli selliseid Läänemaal 150 ringis.

Registrist kustutati ka need, kelle elukoht on Soomes. Kahe riigi vahelise kokkuleppe kohaselt ei saa inimesel olla korraga elukohta kahe riigis. Nii kustutati Eestist registrist need, kes läksid Soome tööle ja võtsid ennast seal arvele.

Läänlasi vähenes selle arvel umbes paarsada, ütles Nuudi.

Kui inimene on tulnud Soomest tagasi Eestisse, aga pole

Läänemaa elanikkond		
	2006	2005
Sündis	231	234
Suri	397	383
Abielusid sõlmiti	115	104
Lahutusi	47	52
Elanikke kokku	28 235	28 844
sh Haapsalus	11 834	12 027
Sündis	106	
Suri	151	
Allikas: perekonnaseisuosakond		

ennast Soome registrist välja kirjutatud, ei pruugi ta teadagi, et teda pole enam Eesti registris. Nuudi sõnul saab selle asja lihtsalt lahendada: tuleb Soomest välja kirjutada ja Eestis arvele võtta.

Kui palju kolis inimesi Läänemaalt mujale, ei näita perekonnaosakonna andmed. Varasemaile aastatele tuginedes võis neid olla samuti paarisaja ringis, ütles Nuudi.

Nimemood muutus

Kuigi abielusid registreeriti rohkem kui tunamullu, on arenguruumi — vaid kolmandik ehk 84 last sündis ametlikult

abielus perre. Ülejäänud lapsed, kui üksikud välja arvata, sündisid vabaabieluperre.

Peeaeu pooled sündinud (101) olid oma vanemate esiklapsed. Kuus last sündis suurde perre: ühes peres sündis 8. ja ühes 7. laps; neli peret said viienda lapse.

Kolmikuid mullu polnud, küll aga sai üks Haapsalu pere kaksikud tüdrukud. Ridala vallas sündisid aga kaksikud poiss ja tüdruk.

Nuudi rõõmustas, et polnud ühtki surnult sündinud last ega saanud ükski kuni 18aastane laps surma. Läänemaal polnud ka ühtki tapmist.

Mullu sündinud 231 lapsest sündis Haapsalus 106.

Live oli positiivne vaid Noarootsis, kus oli 11 sünni- ja 10 surmajuhtumit. Nuudi hinnangul on sündimuse suur vähenemine siiski möödunud aastate võrdlusega. Kui varem pandi poistele nimeks Karl ja Markus, siis mullu olid lemmiknimed Rasmus ja Kaspar. Tüdrukute lemmiknimed Sandra, Viktoria ja Meribel on tagaplaanile tõrjunud kaua aega valitsenud Laura.

Rekordpalju laulatusi

Perekonnaseisuosakond registreeris mullu niisama palju abielusid kui varem (mullu 102, tunamullu 100), kuid kunagi enne pole olnud nii palju vaimulike registreeritud abielusid. Neid oli 13 ja nende arvel kasvas ka sõlmitud abielude hulk. Samuti vähenes abielulahutuste arv.

Nuudi ei sõandanud neist arvudest veel mingit tendentsi välja lugeda.

Uue abiellumiskohana võeti mullu kasutusele Haapsalu linnuse väravatorn, kus sõlmiti kaks abielu. Nuudi sõnul on see südasuvel õdus koht abiellumiseks, aga suve hakul võib torn olla veel röske.

Küll on kindel suund, et ametnikud puutuvad üha vähem kokku inimestega, sest aina rohkem asju saab korda ajada interneti kaudu. Nii saab registreerida näiteks lapse sündi. Selleks on vaja, et vanemad oleksid abielus ja laps sünniks haiglas, mis väljastab elektroonilisi sünniteateid. Sündi saab registreerida kodaniku portaali ja Ida-Tallinna keskhaigla kaudu.

„Õnneks ei saa veel interneti teel abielu sõlmida ega lahutada,” muigas Nuudi.

LÜHIDALT

Mälestiste tarvis saab küsida riigilt abi

Mälestiste omanikud ja valdajad võiksid rohkem taotleda riigieelarvest avariirestaurerimise toetust, ütles muinsuskaitsemeti Läänemaa vaneminspektor Kalli Pets.

Läänemaa on saanud igal aastal riigieelarvest toetuseks pisut üle miljoni krooni. Sel viisil on saanud näiteks Lihula mõis uue katuse, kuigi raha tuli taotleda mitmel aastal.

Toetust küsida ei ole keeruline, julgustas Pets. Täita tuleb Muinsuskaitsemeti koduleheküljelt leitava üheleheküljeline blankett.

Tuleva aasta riigieelarvest saab toetust küsida 1. veebruarini.

Toetust saab ka pühakodade riiklikust programmist.

Tänavused toetusesaajad selguvad veebruaris.

Lehte Ilves

Töötuid on Läänemaal rekordvähe

Selle aasta alguses oli Läänemaal töötuid arvel peaaegu poole vähem kui aasta tagasi.

Kui aasta tagasi oli töötuid arvel 527, siis tänavu 1. jaanuaril 277, teatas Tööturuameti Läänemaa osakonna juhataja Jüri Kivitikk. See teeb 1,7% tööelistest läänlastest.

Nii vähe kui praegu on varem Läänemaal töötuid olnud vaid 1992. aasta aprillis-mais, võrdles Kivitikk.

Lehte Ilves

Tervisekaitse kolib vanalinnast kesklinna

Tervisekaitsetalituse kohalik osakond kolib kevadel Haapsalu vanalinnast Jaani tänavalt Jaama tänavale, kus kerkib uus äri- ja büroohoone.

Vanalinnamaja on väikesele osakonnale liiga suur ja kulukas, selgitas osakonna juhataja Lea Kiis. Kui riigiasutused

seda maja ei soovi, läheb maja müüki, lisas Kiis.

Lehte Ilves

Mobiilifirmad annavad kohtule tööd

Läinud aastal kasvatasid Haapsalu kohtumaja kohtunike koorust mobiilifirmad, kes nõuavad oma klientidelt kohustus- te täitmist.

Pärnu maakohu kohtudirektori Peeter Tammistu andmeil oli mullu Haapsalu kohtumajas arutatud kriminaal-asjade hulk niisama suur kui tunamullu, kuid tsiviilasjade hulk kasv rohkem kui viiendiku. Poole sellest andsid mobiilifirmade nõuded.

Inimesed ostavad endale kas ise või mõne sooduskampaania ajal mobiiltelefoni, aga maksta ei jõua, selgitas kohtunik Aita Rajavere nende kaebuste sisu. Enamik selliseid võlgnevusi jääb Rajavere sõnul 2000–3000 kr vahele.

Telefonifirmade esitatud sadu nõudeid arutab kohus juba poolteist aastat. Et 1. juulist 2005 aegus osa vanu võlgu, tuli kõik vanad võlanõuded enne 1. juulit kohtule esitada. Nii arutaski kohus esialgu enne 2000. aastat tekkinud võlgu. Nüüd on järgjõudnud aastate- ni 2002–2004, selgitas Rajavere.

Lehte Ilves

Algab tantsuvõistluste sari „Magus algus”

21. jaanuaril Haapsalu Wiedemanni spordihoones tantsuvõistluste sarja „Magus algus” tänavune avaloök.

„Magus algus” on üheksast osavõistlusest koosnev tantsuvõistluste sari. Haapsalus peetava tantsuvõistluse kohtunikekogu võib näha nii Eesti kui ka välismaised tantsutähti.

Tantsuvõistlusel võistlevad lapsed 5.–14. eluaastani.

LE

AS MAAG LIHATÖÖSTUS võtab tööle

ÖKONOMISTI

Töö kirjeldus:

- lihatoodete omahinna kujundamine ja arvestamine
- tootmiskulude ja ettevõtte majandustulemuste analüüs
- kuluarvestussüsteemi korrashoid ja arendamine
- osalemine eelarve koostamisel ja täitmise jälgimisel

Nõudmised kandidaadile:

- vähemalt 3 a kogemus tootmisettevõttes (soovitavalt toiduainet tootvas ettevõttes)
- hea analüüsi- ja planeerimisoskus, nõudlikkus
- täpsus ja koostöövõimelisus ning soovitatavalt varasem kokkupuude majandustarkvaraga SAF

Ettevõtte pakub:

- kas projektipõhist või püsivat töösuhet arenevas ettevõttes
- vastutusrikast ja huvitavat tööd
- kindlat konkurentsivõimelist sissetulekut
- sõbralikku meeskonda ja head töökeskkonda
- nüüdisaegseid töövahendeid (ametiauto, sülearvuti, mobiiltelefon)

Töö iseloom

Asukoht: Läänemaa, Taebla vald, Kirimäe, Haapsalust 15 km, Tallinnast 100 km

Tööle asumise aeg: ASAP

Töö tüüp: täistööaeg, palgatöötaja

CV saata aadressile 90801 Kirimäe, Taebla vald, või e-postiga liha@maag.ee

EESTI

Palgaarmeele kuluks aastast 8,75 miljardit

Kaitsejõudude peastaabis valminud arvutuste kohaselt läheks Eesti kaitsmiseks vajaliku palgaarmee ülalpidamine rahu ajal maksma 8,75 miljardit krooni aastast, kirjutab Postimees. Eesti praegune kaitse-eelarve on umbes neli miljardit krooni.

Piirivalvekordonite arv vähenes

1. jaanuarist jõustunud piirivalvestruktuuri muudatustega vähenes Lääne piirivalvepiirkonnas piirivalvekordonite arv kümnelt kuuele. Alles jäid Haapsalu, Kärdla, Kuressaare, Ruhnu, Pärnu ja Ikla piirivalvekordon.

Lääne piirivalvepiirkonna ülema major Alvar Vallau sõnul tingis kordonite arvu vähenemise möödunud aastal valminud merepiiri valvamise tehniline süsteem. Senistes väikekordonites, kus mehed valvasid vanade Vene radariatega ja mis asusid sadamatest kaugel, puudus reageerimisvõime mereleminekuks.

Randver esitas õlifondi eelnõu

Keskkonnaminister Rein Randver esitas täna toimuvale valitsuskabineti nõupidamisele veeseaduse muutmise seaduse eelnõu, mis näeb ette reostustõrjeks vajaliku õlifondi asutamise.

Keskkonnaministeeriumi hinnangul võiks raha õlifondi koguda tasuna kas reederitelt, neid esindavalt laevaagentidelt või terminalidelt.

Püsiühenduse mõjud on kaalumisel

Maanteeamet avalikustas esmaspäeval oma koduleheküljel „Sõitjate ja veoste üle Suure väina veo perspektiivse korraldamise kava” keskkonnamõju strateegilise hindamise programmi.

Kava eesmärk on võrrelda liiklusviise üle Suure väina ning hinnata nende majanduslikke, sotsiaalseid, kultuurilisi ja keskkonnamõjusid ning välja selgitada sobivaim ühendusviis koos rahastamiskeemiga.

Kava lähteülesande ja KSH-programmiga saab tutvuda 5. veebruarini maanteeameti kodulehel <http://www.mnt.ee/atp/?id=3282>, aga ka Hanila vallavalitsuses.

1. veebruaril kell 17 on Muhus Hellamaa külakeskuses KSH-programmi avalik arutelu.

BNS, etv.24.ee Meie Maa

Tulemägi, mis oskab kraatrit avada ja sulgeda

Geoloogid on avastanud vulkaani, mille kraater avaneb ja sulgub kui luuk. Tõelist pursket on oodata alles siis, kui Galapagose saarestikus asuva Isabela saare Sierra Negra tulemäe sisemuses tõuseb magma pind viis meetrit. Tänu säärasele fenomenile saab vulkaanipursket ennustada hämmastava täpsusega.

Üllatus tabas geolooge pärast seda, kui nad olid analüüsinud satelliidi abil saadud andmeid tulemäe kohta. Galapagosel Isabelal asuv Sierra Negra kasutab vajadusel omapärast kaitseventiili. „Vähendamaks oma sisemist rõhku, suudab tulemägi oma kraatrit tohtu suure luugina avada,” kinnitas uurijate rühma nimel William Chadwick USAst Oregoni ülikoolist.

Enne kui Sierra Negra tõepoolest purskama hakkab, peab tema sisemusse kogunema rohkem magmat kui teistel vulkaanidel. Tulemäe liikuv katus vähendab vajadusel mäe sisemuses tekkivat survet. Erialaväljaandes Geology kinnitavad teadlased, et säärane fenomen lükkab vulkaanipurske edasi. Kui magma hakkab vulkaani sisemuses ülespoole tõusma, kergitab vulkaan mõne meetri võrra oma katuseluuki. Säärane hingedel katus takistab magma tõusu tulemäe sees kriitilise piirini.

Teadlaste arvates pursanuks Sierra Negra omapärase luugita juba 2002. aastal, mitte 2005. aasta oktoobris, mil mägi lõpuks laavat, tuhka ja kive välja paiskas.

Luugil on vaid üks viga, mis võib tekitada katastroofi. Kui magma vulkaani sisemuses tõuseb viis meetrit, siis mägi plahvatab, et pärast seda taas rahuneda. Sierra Negra liikuva kraatri pind hõlmab 70 ruutkilomeetrit, terve väikelinna suuruse ala.

Chadwiki sõnul näitavad prognoosid võimalikku katastroofi. Ennustatav pole vaid täpne aeg, millal tulemägi plahvatab. Vulkaanid ei reeda suurt sellest, mis nende sees toimub. Magma tõusust annavad kaudselt märku vaid välja paiskuvad gaasid, temperatuurimuutused ja maavärinad.

Sierra Negra aga üllatab ka

selles. Tema magmahoidla asub vaid kahe kilomeetri sügavusel. Maavärinad ja temperatuurimuutused häirivad vaid reservuaari põhja. Tavaliselt koguneb tulemägede magma rohkem kui kümne kilomeetri sügavusele maa alla ning purskub rõhu kasvades välja.

Mägi rebeneb kõigist õmblustest

Sierra Negra puhul annab magma tõusust märku avanev kraater. Chadwick ja tema kolleegid oletavad, et luuk toimib omapärase pumbana. Magmat nagu õligi pole võimalik kokku suruda. Seega lükkab paisuv sulakivimite mass vulkaaniluuki ülespoole. Seestpoolt surub magma ka mäeseintele, tekitades nii vulkaani pealispinnale ulatuvaid lõhesid. Teadlased oletavad, et magma võib tungida vastupanuta ka neisse pragudesse.

Väljastpoolt näivad lõhed suured armid või jämedad õmblused. Chadwicki ja tema kolleegide sõnul rebeneb mägi võimaliku purske korral sõna otseses mõttes kõigist õmblustest lahti.

Kui vulkaaniluuk suurejoonelise maalihkena mitme meetri võrra avaneb, peaks see tekitama maavärina. Muidugi registreerivad teadlased vähimagi liikumise, rääkimata sellest, kui vulkaaniluuk järsku üles peaks kerkima. Tulemäe tipus asuv luuk töötab õlitatud hingedel uksena.

Andmeid vulkaaniluugi kohta saavad geoloogid satelliidi kaudu. Radarikiired kompavad tulemäge regulaarselt. Peale selle pikkisid teadlased kuus aastat tagasi mäele raadiosaatjaid, mis edastavad oma asupaigast infot millimeetri täpsusega.

Hingavad mäed

Vulkanoloog Bernd Zimanowski Würzburgi ülikoolist on veendunud, et säärane järjepidev tulemägede kontroll annab vaestele riikidele turvatunde. Et rahvast tulemägede hirmu alt päästa, hoiavad satelliidid vulkaanidel silma peal. Nii on võimalik umbkaudu ennustada, millal mäed aktiveeruvad.

Galapagosel Isabela saarel asuv Sierra Negra vulkaan on saarestiku üks turismimagneteide.

Mõned vulkaanid on täpselt kontrollitavad. Näiteks Vesuvi mõödiku laserikiired registreerivad maapinna iga pisimagi liikumise. Teadlased on kindlaks teinud, et mõned vulkaanid hingavad regulaarselt. Näiteks Islandil asuv Krafla paisub mitu korda aastast meetri jagu, kuni magmalätted taas rahunevad.

Sierra Negra viiemeetrine magmatõus on seda tüüpi vulkaanide puhul praeguste mõtmete järgi seni suurim. Basaltvulkaanide pinge alaneb tavaliselt üsna ruttu. Nende magma on nii vedel, et voolab kiiresti välja. Näiteks Havai või Islandi seda sorti vulkaanid paisuvad vähem kui meetri jagu. Seevastu koguvad sikkema magmaga vulkaanid endasse kivimise, mis tekitab suurema rõhu. Mõnikord venib

mägi enne plahvatust isegi sadakond meetrit.

Vulkaan aktiveerub

Nii palju Sierra Negra basaltvulkaan ei paisu. Sellest hoolimata tõuseb rõhk 1500 meetri kõrguses mäes pidevalt. Võimalik purse võib ohustada vulkaaniga külgnevaid asulaid. 1979. aastal voolas laava oruni välja. Enne uut pursket loodavad Chadwick ja tema kolleegid kraatripinna tõusu järgi elanikke hoiatada.

Võimalik katastroofi ei pruugi enam kaugel olla. „Vulkaan aktiveerub,” kinnitas Chadwick. Tulemäe katus on kerkinud juba meetri võrra. Luuk avaneb.

Axel Bojanowski, *Spiegel Online*, tõlkinud Kaie Ilves

Urmars Lauri

VÄLISMAA

USA saadab Iraaki 20 000 uut sõdurit

USA president George W. Bush on otsustanud Iraaki saata veel 20 000 sõdurit.

Vastne esindajatekoja spiiker Nancy Pelosi ütles telekanalile CBS, et Bush peab õigustama lisakulutuste tegemist peaaegu neli aastat väldanud sõjas ning et kongress ei kavatse anda presidendile „tühja lahtri-ga tšekki”.

Venezuela sammub sotsialismi teel

Venezuela president Hugo Chavez rääkis ametisse vanutamisel peetud kõnes „Venezuela sotsialismi” loomisest ja ulatuslikest natsionaliseerimisplaanidest. President lubas natsionaliseerida elektri- ja telekommunikatsioonifirmad ning teha lõpu keskpanga autonoomiale, vahendasid välisagentuurid. Chavez rääkis, et see on järjekordne samm Venezuela muutmisel sotsialistlikuks, Kuuba-sarnaseks riigiks.

Kolmapäeval algab Chavez kolmas kuueaastane ametiaeg presidendina.

Veel üks Poola vaimulik taandus

Koostöö tõttu kommunismi-perioodi võimudega astus esmaspäeval tagasi juba teine kõrge Poola vaimulik.

Esmaspäeval lahkus ametist Krakowi Waweli katedraali ülempreester Janusz Bielski, keda samuti süüdistati koostöös kommunismiaegse julgeolekupolitsei-ga.

Pühapäeval astus koostöö tõttu kommunismiperioodi salateenistustega tagasi äsja ametisse nimetatud Varssavi peapiiskop Stanislaw Wielgus.

Lätlane olla on uhke ja hää

Lätis tunneb oma rahvuse üle uhkust 83 protsenti küsitletuist. 50 protsenti on uhked eurooplaseks olemise üle, 24 protsenti ei tunne selle üle mingit uhkust ja 23 protsenti ei tunne ennast eurooplasena.

Soomes tunneb oma rahvuse üle uhkust 96 protsenti elanikest.

USA tegi Somaaliale uue õhurünnaku

USA sooritas terrorivõrgustiku Al-Qaeda liikmeid jahitides kolmapäeval taas õhurünnaku Lõuna-Somaaliale.

Samale piirkonnale esmaspäeval tehtud õhurünnakule on osaks saanud rahvusvaheline kriitika, kuna Somaalia ametnike teatel sai surma hulk tsiviilelanikke.

BNS, etv24.ee

Vikerraadio muutub kohalikumaks

Eesti Raadio Pärnu stuudiost hakkab 15. jaanuarist igal argipäeval kell 15.15–16 eetrisse minema saade „Läänering”, mida saab Vikerraadiost kuulata Hiiu-, Lääne-, Pärnu- ja Saaremaal.

Lääne-Eesti hakkab kuulma Vikerraadio kohalikke uudiseid kell 7.30, 8.30, 13 ja 16.

„Nii laienevad kohalikud uudised, kui uus saade „Läänering” annab võimaluse rääkida nelja maakonna rõõmudest ja muredest pikemalt ja põhjalikumalt kui seni,” ütles Eesti Raadio Pärnu stuudio juhataja Toomas Šalda Lääne Elule. „On palju valdkondi,

kus maakonna piir pigem ühendab kui lahutab, näiteks jõustruktuurid, ja kindlasti võiks hiidlane rohkem teada pärnaka elust ja vastupidi.”

Šalda sõnul on uudistetoimetajad ja „Lääneringi” tegijad avatud kõikidele eluvaldkondadele, olgu see kohalik poliitika, äri, turism, sotsiaalprobleemid, kultuur, sport vms. Ainsad kriteeriumid on teema olulisus ja huvitavus.

„Kindlasti laseme eetris senisest enam kõlada n-ö tavalise inimese häälel ja uurida, mis tema oma kodukandi ja naabermaakondade asjadest arvab ja millised on tema arvates pari-

mad lahendused,” kinnitas Toomas Šalda. „Tahame teada ja teistelegi rääkida, mis teie kodukohas sünnib, mis teie jaoks maakondlikul või omavalitsuse tasandil, kes on hakkama saanud millegi silmapaistvaga, kuidas läheb teie koolil, klubil, seltsil, kooril...”

Muusikavalik hakkab saates olema võimalikult kohalik. „Nii et kui teie piirkonnas on ansambleid, muusikuid, kes on ka stuudiost läbi käinud, võiksid nad meiega ühendust võtta, et saaksime neid kuulajatele tutvustada ja nende loomingu raadioski ette mängida,” ütles Šalda.

Riigikogu valimiste eel kutatakse stuudiosse oma tegevusest aru andma praegused riigikogu saadikud ja piirkondlike nimekirjade liidrid.

„Lääneringi” tegijad on Eesti Raadio Pärnu stuudio toimetaja Annely Erm ja stuudio juhataja Toomas Šalda, samuti Pärnu Postimehe uudistetoimetaja ja Eesti Televisiooni korrespondent Ester Vilgats.

Lähikuudel saavad Eesti Raadio ja Eesti Televisioon endale korrespondendi ka Lääne- ja Hiiuimaale.

Mis on juhtunud meie tüdrukutega?

Saara Kinnunen, Soome juhtiv pereterapeut: paljude tüdrukute probleemid tulevad esile alles 40aastaselt

Heli Reichardt
heli@le.ee

Jõuluvaheaja lõpul peeti Raplas koolitusseminar „Mis on juhtunud meie tüdrukutega?“, korraldaja oli MTÜ ELLU koos Soome Instituudiga.

Osalejaid oli mitmest Eesti paigast — Tallinnast, Pärnust, Rapla-, Jõgeva-, Järva- ja Läänemaaalt. Mõnigi nende hulgast oli läbinud jätkukoolituse, kus olid vaatluse all poiste probleemid. Nüüd on järg tüdrukute käes.

Korraldajad olid kirja pannud järgmised ohusignaalid: tänapäeva tüdrukud on poiste kommetega, ehmatava väljanägemisega, needitud-tätoveeritud kulmudest varvasteni, vägivaldsed, jõhkrad, põletus- ja löikehaavadega, puuduvad koolist, ropendavad, joovad, hulguvad jne.

Neile ohumärkidele lisandus osavõtjailt veel hulk märksõnu, millega tänapäeva laste- ja noortetöötajad oma igapäevatöös kokku puutuvad.

Millest hädad alguse saavad, kuidas varaseid ohusignale tähele panna ja hättasattunud last aidata, sellele keskendusid kõik kolm ettekannet: kõnelejad olid mitme rahvusvahelise lasteprojekti juht ühendusest Lapsed Eestis Ülle Käärik; Soome Instituudi juhataja, eripedagoog ja endine koolijuht Jaana Vasama ning Soome juhtiv pereterapeut Saara Kinnunen.

Kirjaklubisse tuleb kokku laste valu ja vaev

Ülle Käärik alustas, et õnnelik kodu ja mõlemad vanemad, kes elavad koos — see ei ole kahjuks enam pilt tänapäeva elust. Keskenduda võiks küsimusele: mida võiks teistelt õppida, et ise toime tulla? Eeskujuks tõi Käärik Läti, kus on selles valdkonnas palju rohkem tehtud — Lätis on näiteks perekonnaministeerium.

Eestis, Lätis, Leedus ja veel mitmes Euroopa riigis töötab edukalt kirjaklubi, kuhu saavad lapsed oma muredest kirjutada, ja neile vastatakse samuti kirja teel.

„Võib tunduda imelik, et tänapäeva interneti ajastul veel keegi kirju kirjutab, aga see toimib,“ rõõmustas Käärik ja tõi laste kirjadest näiteid. „Me näeme tulemust, konk-

Seminari korraldaja Tiia Lister tänab Soome Instituudi juhatajat Jaana Vasamat.

ERAKOGU

reetset häirivat käitumist, mille taga on peidus meelethuingevalu, aga me ei saa aru, miks. Miks kasvab mõnest tüdrukust naine, kes polegi võimeline täiskasvanuna ühe mehega koos elama,“ arutles kõneleja ja leidis, et laste ja vanemate suhted on ebaadekvaatsed. Vanemad, kes on pidanud oma probleemid endasse peitma ja nendega suureks kasvama, ei oska oma lapsi aidata, sest enda valud on siiani vastuseta. Nii kasvavad noored, kes pole võimelised integreeruma ega mingi grupiga liituma.

Kirjaklubisse võib kirjutada iga kirjaoskaja laps, mõnel on aidanud kirja kirjutada vanaema. Kirjaklubisse aadressil Hiiumäe 3a, 11619 Tallinn, tuleb kokku Eesti laste valu ja vaev.

„Neis kirjades on kõik see problemaatika sees, millest siin räägitakse,“ tõdes Käärik ja lisas, et tekkinud on uued orvud: lapsed, kelle vanemad töötavad

välismaal. Eriti drastiline olevat see probleem Leedus, kust on külade kaupa välismaale tööle mindud ja lapsed koju maha jäetud.

„Külmkapp on süüa täis ostetud, lastel on sularaha või pangakaart, nii et elada kasvatatakse,“ kirjeldas Käärik olusid ja ütles, et need lapsed on jäetud hoole ja järelevalveta, sest vanavanemad, naabrid või tuttavad, kelle hoole all nad formaalselt on, ei oska laste probleemidega midagi peale hakata.

Käärik meenutas üht seminari Lätis, mille teema oli silaehitamine. „Sild on suhtlemine, mille aluseks on usaldus. Kui ei saada üksteisest aru, tekib lootusetus.“ Sild toetub alusele. Aga kui seda alust ei ole? Kui ei ole aega seda luua, ei saa ehitada ka silda, mis kannaks üht inimest teise juurde.

Ülle Käärik on tähele pannud, et reeglid, mille järgi elavad kannatustes, piinas ja vae-

vas tüdrukud, on: ära usalda! ära tunne! ära räägi! Aidata saab sellistel puhkudel vaid isikliku kontakti abil, mis rajaneb armastusel ja usaldusel. See on väga raske protsess ning mitte ainult raskustesse sattunud laps, vaid ka temaga tegelev täiskasvanu vajab enda ümber toimivat tugivõrgustikut.

Osata ja jaksata aidata on omaette kunst

Jaana Vasama, praegune Soome Instituudi juhataja, on olnud 14 aastat koolijuht Helsingis ja Uusikaupunkis ning pikemat aega õpetaja. Tema kreedo selles ametis on olnud aidata paremaks muuta koolielu ja nende laste elu, kes käivad selles koolis, mida tema juhib.

„Üks inimene ei suuda tervet maailma parandada, aga saad teha midagi selle lapse heaks, keda oma lähedal mär-

kad. Igaüks saab mõjutada väikesi asju ja nii muutuvad ka suured asjad,“ oli Vasama sõnavõtu algus julgustav. Ta tõi näiteid Soome koolipraktikast ja selgitas, kuidas loob ja kujundab meedia tänapäeval naise kuju Eestis ja Soomes. Püüid täiuslikku veetlevust saavutada on ebareaalne ja viib paljud masendusse, sest kõik ei suuda olla kõige, kõige, kõige... Sellepärast on väga tähtis, et noorel oleksid juured ja kuhugi kuulumise tunne — oma perekond ja suguvõsa. Ka raamatute lugemine annab naiseks olemise malle. Nii lastevanemad kui ka pedagoogidel soovitas Vasama tutvuda sellega, mida noored loevad ja telekast vaatavad, et mõista, kuidas ja mille mõjul kujuneb nende minapilt.

„Lastel on sageli telekas oma toas ja vanemad ei tea, mis kella laps öösel telekat vaatab ja mida,“ rääkis Vasama ja ar-

vas, et sama on ka Eestis.

Soome uurija Lea Pulkkinen on teinud pika uurimuse ning jälginud rühma poisse ja tüdrukuid kaheksandast eluaastast peale. Nüüd on uurimisalused saanud neljakümneks. Vahekokkuvõtteid on tehtud 14- ja 20-aastaste kohta.

Näiteks 8aastane poiss, kes on agressiivne, kiusab teisi ja segab koolis, on 14aastasena palju kodust ära ega kontakteeru; 20aastaselt on ta elunautija, tüüpiliselt suitsetaja, tarvitab palju alkoholi ning on varakult olnud seksuaalsuhetes.

Niisamuti areneb tüdruku elu, kes on 8aastaselt kinnine, suhtlemisraskustega ning madala enesehinnanguga.

Järgmised kokkuvõtted selles unikaalses uuringus tehakse, kui vaatlusalused on saanud 40aastaseks.

„Kooli roll on muutunud nii Eestis kui ka Soomes,“ tõdes Vasama. „Muutused toimuvad nii kiiresti, et koolid jäävad maha ega täida rolli, mis neil parajasti ühiskonnas peaks olema. Koolis hinnatakse tulemuste järgi ja koole hinnatakse, aga hindama peaks inimest, sest ühe „3“ võib olla teise „5“.

Saara Kinnunen, Soome juhtiv pereterapeut, on kümne kasvatus- ja pereteemalise raamatu autor. Tema esinemine keskendus tüdrukute tervele enesehinnangule — mis tegurid seda mõjutavad ja mis ohustavad. Tüdruku suurim vajadus väikesest peale on saada tunnustatud.

„Paljude tüdrukute probleemid tulevad esile alles 40aastaselt. On uuritud Soome edukaid naisi ja üks tegur on olnud ühine — neil kõigil on olnud isa, kes on neid juba lapsest peale hinnanud ja väärtustanud. Võib tunduda üllatav, aga tänapäeval elame maailmas, kus lapsed ei saa seda, mida vajavad.“

Enamasti viivad laste, sealhulgas tüdrukute probleemid välja pereprobleemideni, kus ka vanemad abi vajavad. Soomes on 40 perenõuandekeskust, mida finantseerib kirik.

Ühiskonna valupunktid peegelduvad pereelus, see mõjutab lapsi ja omakorda jälle laste lapsi. Terveid eluväärtusi peaks palju enam väärtustama ja propageerima, ka riigi tasandil, arvasid osavõtjad.

SPORT

Kanepi ei pääsenud Sydneys põhiturniirile

Sydneys jätkuva 600 000 dollari suuruse auhinnafondiga WTA turniiri Medibank International kvalifikatsiooni teises ringis kaotas Kaia Kanepi tulemusega 2:6, 5:7 ameeriklannale Jill Craybasile. Mäng kestis 1 tund 21 minutit, kirjutab www.kaiakanepi.com.

Craybase edetabelikoht on 70., eestlanna paikneb kaheksarida tagapool. Omavahel seni turniiridel vastamisi pole sattud.

Järgmise etteaste teeb Kanepi 15. jaanuaril Melbourne'is

algavail Austraalia lahtistel meistrivõistlustel, kus ta on esimest korda pääsenud põhitabelisse.

Kanepi lasi oma alistaja edetabelis mööda

Kaia Kanepi paikneb aasta esimese nädala järel WTA edetabelis 79. kohal. Eelmise pingereaga võrreldes on eestlanna ühe koha loovutanud. Mööduja oli Virginie Razzano, kellele kaotas Kanepi 2. jaanuaril Aucklandi turniiri avaringis.

Kolm paremat on endiselt Justine Henin-Hardenne, Maria Šarapova ja Amelie

Mauresmo.

Sportnet, LE

Jalgpall

Esimesena uuel aastal selgusid rahvaliiga võitjad saali jalgpallis. Parim oli Palivere Spordiklubi, järgnesid FC Risti II ja FC Risti I.

Turniiri esikolmikumeeskondade omavahelised kohtumised olid väga pingelised. Palivere võitis FC Risti teist koosseisu kõige napimalt, 1:0. Võidu toonud värava lõi Raul Tsimmer. Kohtumine Palivere — FC Risti I lõppes viigiga 2:2. Turniiri üllatustulemus oli

Vatla JK 2:0 võit FC Risti II üle, mõlemad tabamused kanti Janar Smõtskovi arvele. Kaks turniiri eriauhinda läks Palivere mängijatele: suurim väravakütt oli Rasmus Munskind üheksa tabamusega ja parimaks mängijaks valiti Alex Vassiljev. Parima väravavaheri auhinna sai FC Risti II mängija Armin Tänav.

Turniiri lõplik paremusjärjestus (mängud, võidud, viigid, kaotused, väravate vahe, punktid)

1. Palivere SK	5	4	1	0
2. FC Risti II	5	3	1	1
3. FC Risti I	5	3	0	2
21:9	9			

4. Vatla JK	5	2	0	3
10:15	6			
5. Lõuna-Läänemaa JK	5	1	1	3
5:18	5			
6. Taebla gümnaasium	5	0	1	4
9:24	1			

Palivere meeskonna koosseis: Sander Matto, Marek Tapper, Raul Tsimmer, Dmitri Kudrjašov, Rasmus Munskind, Tarmo Aasa, Lauri Koogas ja Alex Vassiljev. Meeskonna treener on Väino Munskind.

Korvpall

Läänemaa korvpalli rahvaliigas peeti veerandfinaalkohtumised. Kaitseliidu Lääne malev alistas kindlalt 91:54 AS

Maagi ja läheb poolfinaalis kokku valitseva Rahvaliiga meistri Ridala meeskonnaga.

Võitjate ridades tegi silmapaistva soorituse Gejor Ender: 20 punkti, 14 korvisöötu, 9 lauapalli, 8 vaheltlöiget ja ka üks „kulp“.

KK Walker oli 71:61 parem Kvaliteetkan OÜst. Walkeri parimana viskas Karel Parv 23 punkti ja sama meeskonna liige Andre Ojasild sai kirja 3 viske blokeerimist.

Poolfinaalis kohtub KK Walker Örnplast Eesti Asi meeskonnaga.

Enn Kerger

JÄRJEJUTT

Karain. Mälestus

23.

Joseph Conrad
Inglise keelest tõlkinud Riina Jesmin

Mina ütlesin Hollisele osutades käskivalt: „Ta on noor, aga tark. Usu teda!”

Karain langetas pea; Hollis heitis tumesinise paela tal hõlp-salt üle pea ja astus sammu tagasi.

„Unusta ja ela rahus!” hüüdsin mina.

Tundus, nagu oleks Karain unest ärganud. Ta ütles: „Ah!”, väristas end, nagu heidaks koorma õlgadelt. Ta vaatas enese-kindlalt ringi. Tekil tõmbas keegi keilutikatte eest ja kajutis-se tulvas valgus. Oli juba hommik.

„Aeg tekile minna,” ütles Jackson.

Hollis pani kuue selga ja me läksime Karaini kannul üles.

Päike oli küngaste tagant nähtavale ilmunud ja viimaste pikad varjud ulatusid pärljas valguses kaugele lahe kohale. Õhk oli selge, puhas ning jahe. Ma osutasin kollase liivaran-na kaarjale viirule.

„Teda ei ole seal,” kinnitasin Karainile. „Ta ei oota enam. Ta on igaveseks lahkunud.”

Kahe künkatiipu vahelt tabas lahte ere kuum kiirtevihk ja ümberringi hakkas vesi otsekui võluvael pimestavalt siller-dama.

„Ei! Ta ei oota seal,” ütles Karain, kui oli randa pika pilgu-ga silmitsenud. „Ma ei kuule tema häält,” jätkas ta pikkamisi. „Ei!”

Ta pöördus meie poole.

„Ta on jälle ära läinud — igaveseks!” hüüatas Karain.

Me kiitsime sellele mitu korda innukalt ja süümepiinu tund-mata takka. Tähtis oli talle tugev mulje jätta; sisendada täie-likku turvalisust — kõigi hädade lõppu. Me tegime, mis suut-sime; ja mina loodan, et kinnitasime oma usku Hollise amu-letti sedavõrd veenvalt, et selle suhtes ei võinud ühtegi kaht-lust tekkida. Meie hääled kõlasid Karaini ümber liikumatus õhus rõõmsalt ja tema pea kohal kummus selge, puhas, pilvi-tu õrnsinine taevakaar lahe ühest rannast teiseni, nagu ta-haks vee, maismaa ja seisva mehe oma hellitavasse valgusse mähkida.

Ankur oli hiivatud, purjed rippusid liikumatult ja pool to-sinat suurt paati ligines üle lahe, et meid puksiiri võtta. Esi-mesena meie pardasse jõudnud paadi aerumehed tõstsid pea ja nägid oma valitsejat meie keskel seismas. Kostis tasane üllatusümin ja seejärel tervitushüüd.

Karain lahkus meist ja näis otsemaid oma lavaelu hunnitus-se hiilgusse astuvat, end vääramatu edu pettekujutelma mäs-sivat. Hetke seisis ta sirgelt, jalg reelinguavas, käsi pistodapi-demel, sõjakas poosis; ja ümbritseva pimeduse hirmust vaba-nenult tõstis ta pea ning heitis helge pilgu oma vallutatud jalatäiele siin maa peal. Kaugemad paadid võtsid samuti ter-vitushüüu üles; vee kohal rullus vali melu; see kajas vastu mägedelt, mis näisid elu ja võite esile manavaid sõnu talle tagasi heitvat.

Karain astus kanuusse, ja niipea kui ta oli laevapardast eemaldunud, hüüdsime talle kolm korda „elagu”. Tema usta-vate alamate kisa järel kõlas see nõrgalt ja distsiplineeritult, kuid enamaks polnud me suutelised. Karain tõusis paadis püsti, tõstis mõlemad käed ning osutas võitmatule amuletile. Me hüüdsime taas „elagu”; ja paatides istuvad malailased vahtsid meid väga jahmunult ning vaimustatult. Ei tea, mida nad mõtlesid... mida mõtleb lugeja?

Me sõitsime puksiiris pikkamööda lahest välja. Nägime, kuidas Karain maabus ja rannalt meile järele vaatas. Üks kogu lähenes talle alandlikult, kuid avalikult — sugugi mitte nagu vimmakas vaim. Me nägime teisi inimesi tema juurde jook-s-mas. Võib-olla oli temast puudust tuntud? Igal juhul tekitas ta suurt elevust. Tema ümber moodustus kiiresti inimsumm ja tema astus mööda liivaranda, üha kasvav kaaskond kan-nul, ning pidas meie kuunariga peaaegu et sammu.

Järgneb

PU JA PA

TEATED

KRISTO–MARKUS ÄRTIS
sünd 18. detsembril
GLORIA LUISA EBERLE
sünd 6. detsembril

Hanila vallas
KERMO NELIS
sünd 19. detsembril

Kullamaa vallas
RENEE NURM
sünd 28. novembril

Lihula vallas
MAARJA KOLÕTŠEVA
sünd 23. detsembril

Noarootsi vallas
MERIBEL LAKSBERG
sünd 6. detsembril
RASMUS RANNAMÄE
sünd 16. detsembril
KEITLIN VIITA
sünd 23. detsembril

Ridala vallas
KAI KURISMAN
sünd 14. detsembril
LIISA AKSLI
sünd 16. detsembril

Taebla vallas
HENRI SIRELI
sünd 10. novembril
LAURI KOPPEL
sünd 13. novembril

Õnne lastele ja vanematele!

Nimi on pandud uutele
ilmakodanikele

Haapsalus
ITI-MARI SAARMÄE
sünd 28. oktoobril
MIRELL SOOME
sünd 6. novembril
RAUNO LAKSBERG
sünd 24. novembril
KRISTJAN RIMKUS
sünd 29. novembril
MARKUS VICHTERPAL
sünd 16. novembril
STIVEN TOMILOV
sünd 1. detsembril
RENE MÜRK
sünd 9. detsembril
MARITE HALLIK
sünd 10. detsembril
KAIMAR PÄRNPUU
sünd 12. detsembril
LAAS–JOONAS SAUL
sünd 25. novembril

VABA VEERG

Austraalia loomaaias näeb inimest

SYDNEY. Adelaide'i loomaaed Austraalias võttis väidetavalt esimesena eksponaatideks inimesed.

Kuus inimest asus möödunud nädalal tühjaks jäänud orangutanipuuri elama. Eksperiment „inimloomaaed” on esialgu mõeldud kestma kuu aega.

Inimesed elavad nädalaste vahetuste kaupa loomaaia lah-tiolekuaegadel puurides, kus

saavad külastajad neid läbi suurte akende ja veebikaamera abil vaadelda.

Külastajail on võimalik lemmikinimese poolt hääletada ning loomakäitumise teadlased uurivad puuri pandud inimesi, et saada ideid inimahvide hoiutingimiste parandamiseks.

Lõuna–Austraalia loomapsühholoog Carla Litchfield veedab terve kuu koos inimloomadega puuris.

BNS

RISTSÕNA

Kristjan Uustalu										
Kristjan	varjatus	Eesti humorist nimi+ in	läm-mastik	linn Vene-maal	verbi minevi-kuvorm indoeur. k	rumeenia domeen	riik Aasias	tonn	ida	
saar Hispaanias										
küla Ida-Virumaal			... lind, kala haigus					taand-rida	muga-vus	
valitse-jatiitel						Eesti kitarrist				
üsna						mehe-nimi				
njuuton		opsüs-teem 2× täht				nimeline papagoi				
ilma rahata							kui (ingl k) SAT-TV programm			
pruun-särklased			väävel ravimtee (lüh)		jõgi Itaalias info-agentuur					
uraan		lähetaja kaalium								
sisemaj. kogu-produkt				haige-tuba						

TEATED

Pensionäride maamaksusoodustus 2007. aastal

Lihula vallavolikogu 29. detsembri 2005. a määruse nr 16 kohaselt on rahvastikuregistris Lihula vala elanikena registreeritud pensionärid ning represseeritud ja represseerituga võrdsustatud isikud vabastatud nende kasutuses oleva elamumaa maamaksust kuni 1,0 ha ulatuses (Lihula linnas kuni 0,1 ha).

Maksuvabastust antakse tingimusel, et maksuvabastuse taotleja ei saa maa kasutusõiguse alusel rendi- või üüritulu. Maksuvabastuse summa ühe taotleja kohta võib olla kuni 250 krooni aastas.

Pensionäride 2007. aasta maamaksust vabastamise taotlusi võetakse vastu Lihula vallavalitsuses (Jaama 1, Lihula) kuni 30. jaanuarini.

Taotlusele tuleb lisada pensio-nitunnistuse või okupatsiooni-režiimide poolt represseeritud isiku tunnistuse koopia.

Pensionärid, kes olid 2006.

aasta maamaksust osaliselt või täielisti vabastatud, ei pea uut avaldust esitama.

Lisateavet maamaksusoodustuste kohta saab Lihula vallavalitsuse arendusnõunikult Margus Källelt tel 472 4637.

Lihula vallavalitsus

Dolce Vita tantsukooli

proovitunnid on pühapäeval, 14. jaanuaril: 13–19aastased kl 14 20 aastast alates kl 15. Lisateave www.dolcevita.ee

Rekonstrueerimise tõttu ei ole Lukoili Lihula tanklas 15. ja 16. jaanuaril kütuse müüki. Palume ebameeldivuste pärast vabandust.

Lääne Elu

Ilmub teisipäeval, neljapäeval ja laupäeval

Toimetuse aadress:
Posti 30, 90504 Haapsalu.
Toimetus 473 7222, kuulutused ja reklaam 473 7111, faks 473 7040, e-post info@le.ee Kodulehekülg: www.le.ee

Peatoimetaja Urmas Lauri
Toimetajad Lehte Ilves, Kaie Ilves, Heli Reichardt
Küljendaja Lauri Oja
Korrektor Heli Tammik
Fotograaf Arvo Tarmula
Kuulutuste vastuvõtja Kaja Klettenberg
Raamatupidaja Vilma Hõvel

Väljaandja OÜ Lääne Elu: Posti 30, 90504 Haapsalu. Tel 473 7222.
Vastutav väljaandja Katrin Pärnpuu

Trükitud Printallis

Toimetusel on õigus kirju ja kaastöid toimetada ja selguse huvides lühendada ning valikuliselt honoreerida. Kaastöid ei tagastata ega retsenseerita. Kaebuste korral ajalehesisu kohta võib pöörduda Pressinõukogusse pn@eall.ee või tel 646 3363.

KUULUTUSED

MÜÜK

- Olevi Puukool OÜ müüb Haapsalu turu 1. kioskis kõikidel turupäevadel **hapukapsast** ja kartulit (ettetellimine, kohalevedu). Tel 529 4998.
- Müüa kuivad pakitud kütteklot-sid 40–liitrises võrkkotis, 20 kr. Kohalevedu tasuta. Tel 523 8503.
- Pakitud **turbabrikett ja puidubrikett** koos veoga Lääne-maal. Tel 507 8754.
- Müüa täispuidust voodid (2000 ×1600, lakitud, madratsiga), 2500 kr. Tasuta vedu üle Eesti. Kvaliteet tagatud. Tel 56793301.
- Müüa pakitud **puidubriketti**. Veovõimalus. Tel 507 8596.
- Müüa küttepuid (must lepp), pikkus vastavalt soovile, h alates 360 kr/m³ koos kohaleveoga. Tel 5647 7650.
- Müüa metsamärjad **lõhkuma-ta küttepuud** (lehtpuu), pikkus vastavalt soovile, h alates 350 kr/m³ koos kohaleveoga. www.saepood.ee, Lihula mnt 8, Haapsalu, tel 473 3299. Tel 513 1511. Elar
- Müüa kuivad lõhutud 0,5m küt-tepuud, h 400 kr/m³. Tel 5341 3725 või 505 8924.
- Müüa toidukartulit Nicola, hind 5 kr kilo, ja söödakartulit, hind 1 kr kilo. Asukoht Lihulas. Tel 5663 9053.
- Müüa lõhutud küttepuud, hall lepp, 40–50 cm pikk. Aasta kui-vanud, 395 kr/m³! Tel 5037636.
- Põranda-, voodri- ja ehitus-lauad. Vedu tasuta. Tel 506 4651.
- Müüa vähekasutatud el. gaa-spliit koos täisballooniga, h 1200 kr. Haapsalu, tel 475 7343.
- Profiillaud (põranda, sise- ja välisvoodri), sisevoodrilaud al 69 kr/m², põrandalaud al 132 kr/m². Tel 5647 5575. Näidised Lao 1.
- Kuivad **küttepuud**, 25–40 kr/ võrkkott. Kilekotis **turbabrikett** (11 kg). Vedu. Kviitung. Tel 523 8852. **Tammaru Farm**
- Lihulas müüa 50 saunavihta hinnaga 20 kr/tk. Tel 523 5129.
- Poola ja Leedu eterniit (sh sel-le). Tel 747 1961, 658 5329.
- Müüa voodilaudu (välis ja sise). Vedu. Tel 5557 8451.
- Müüa vundamendiplokid (mit-mes mõõdus). Tel 520 9719.

OST

- Ostate autosid ja põllumajan-dusmasinaid lammutamiseks, või-vad olla utilised, ja igasugust va-narauda. Tuleme järele, tasume kohe. Tel 5569 8695, 526 4659.

AUTOD

AUTOD EUROOPA
www.rohilaid.ee,
tel 557 6740.

- Soovin osta sõidukorras VAZ 05 või 06. Nõutav ülevaatus ja konks. Tel 5598 0043.
- Müüa Opel Vectra Caravan 1,6 (1997. a), h 40 000 kr. Järelmak-suvõimalus. Tel 526 2701.

KINNISVARA

- Võtame omanikult müüki **kor-teri, maja, maa või äripinna**. Tel **5348 2672**. Hea hind ja kiire müük. **www.ennustus.ee**
- Anda üürile korralikud äri- ja bürooruumid Uuemõisas. Teave telefonil 512 9635.
- Ostan maad Ridala ja Noarootsi vallas. Tel 504 2164.
- Müüa 4toal krt Haapsalus Haa-va t, hind kokkuleppel. Kiire. Tel 511 7088.

KINNISVARA
Tallinna mnt 1, tel 473 3888;
Karja 27A, tel 473 4000,
www.kiva.ee

Kinnisvarateenused
aastast 1992
OST–MÜÜK
Tallinna mnt 1, tel 473 3888, 505 8925.
HINDAMINE
Karja 27A, tel 473 4000, 522 1346.

AARETE KINNISVARA
Posti 21, Haapsalu, www.aarete.ee
OST–MÜÜK–HINDAMINE
Tel 473 4376, faks 473 4576.
Hille Kanter 515 2537
Silvi Merilo 522 9958
Marianne Matisen 520 3408
Katrin Annus 503 5934

Nurme 2 (Postimajas) E-R 9-17

KUKUKV
KINNISVARA
OST-MÜÜK
Tel 504 2164; 5394 0403; 473 7009
www.kukukv.ee

Rendile anda
äri- ja büroopinnad
Haapsalus Posti 30
III korrusel 22 m² ja 10 m².
Teave tel 524 8796.

ARCO VARA
KINNISVARAFIRMA • REAL ESTATE COMPANY

Otsime oma klientidele
1–3toalisi kortereid,
maju, elamukrunte ja
mereäärseid kinnistuid.

Tule ja tee oma pakkumine!
Arco Vara Kinnisvarabüroo AS,
Posti 1, Haapsalu.
Tel 473 7451, 473 7452
haapsalu@arcovara.ee
www.arcovara.ee

- Lihulas Jaama 3–13 müüa 3toal krt. Vajab sanitaarremonti. Tel 5671 8190.
- Ostan omanikult 3–4toal mug krt Haapsalus või Uuemõisas. Tel 5354 3469.
- Müüa 2toal ahikütttega krt (üp 36,7 m², veevärk) Haapsalus. Tel 5398 7563, 5597 0153.
- Rendile anda müügipind (toidu-kaup) Haapsalu siseturul (Jaama 9a). Teave tel 516 1658.
- Ostan 2toal krt Haapsalus, soovitavalt omanikult. Tel 5656 9459.

KOOLITUS

- OÜ Klimbergi autokoolis B–kat mootorsõiduki juhi kursused ees-ti ja vene keeles. Teave ja regist-reerimine tel 502 4562.

THALASSO
SPA FRA MARE

Koolitame klassikalise
massaaži tegijaid.

Koolitus toimub
5.–9. veebruarini kell 9–17.
Teave tel 472 4618, 552 8936.

SOOVIN ÜÜRIDA

- Soovin üürida 2–3toalist möb-leeritud korterit Haapsalu või Uue-mõisa kandis. Tel 501 8722.
- Soovin üürida Haapsalu linnas korterit, oodatud kõik pakkumu-sed. Tel 5599 3072.
- Soovin üürida 2–3toal krt Haap-salus või Uuemõisas, võib olla möbleeritud. Tel 5341 2917.

- Soovime üürida 3toal krt Haap-salus. Tel 5680 4801.

TÖÖOTSIMINE

- Otsin lõhkumis- ja üldehitustöid eraisikutel. Tel 5393 2290.

TEENUS

- Veoteenus väikebussiga (19+ 1+1 ja 8+1 kohta) ning kauba-vedu pakiautoga (kj 1 t, maht 10 m³). Tel 510 9196.
- Veoteenus Ford Transitiga (1,2 t). Tel 5346 9423.
- **Lame- ja kõrgkatuste ehi-tus ja renoveerimine.** Tel 520 9719, 506 5041.

Kaev- ja laadurtööd
rataskopplaaduriga.
Kalluri teenus.
Tel 501 5079, 518 0091,
info@rimitax.ee
www.rimitax.ee

Kopplaaduri- ja kalluriteenus.
Tel 505 7166.

TÖÖPAKKUMINE

PKC Eesti AS
on PKC Group OY kontserni kuuluv ettevõte, mille põhitegevus on juhtme-kõidiste ja ühenduskaablite tootmine Skandinaavia juhtivatele auto- ja elektroo-nikatööstusettevõtetele. Meil on 2 tehast: Keilas ja Haapsalus. Kogu ettevõttes on tööl u 1100 töötajat. Töömahu suurenemise tõttu võtame Haapsalusse tööle **TOOTMISTÖÖLISI**, kelle põhiülesanne on juhtmekõidiste valmistamine. Töö on kahes vahetuses, kl 6–14.30 ja 14.30–23.

Teave tel 472 0890 ja kohapeal.

Asume aadressil:
Tööstuse 9, Haapsalu.
PKC Eesti AS

- Firma vajab tislereid. Vajalik puidutöötlemisseadmete tundmine ja töökogemus puidutööstuses. Pa-kume nüüdisaegseid tööttingimusi ja koolitusvõimalust. Palk oleneb kvalifikatsioonist ja töötulemus-test. www.ef.ee. Faks 607 1109, tel 5566 6675, Karin Tilga, karin@ef.ee
- Pakun tööd üldehitajatele ja abitöölistele Läänemaal. Tel 5393 2290.
- Firma võtab tööle raietöölisi–võsalõikajaid. Täpsem teave tel 503 4766.
- Töömahu suurenemise tõttu pakume tööd elektrikule. Heade töötulemuste eest on brutopalk vähemalt 14 000 kr kuus. Tel 506 6809.
- Pakun tööd Harvesteri ja Forwarderi operaatoritele (PONSSE). Töö Eestis. Tel 503 5585.
- Kongo Hotell võtab tööle toa-teenija ja ettekandja või kelneri. Vajadusel väljaõpe kohapeal. CV saata Kalda 19, Haapsalu, või kongohotel@hot.ee. Teave tel 472 4800 või kohapeal.

Avaldame südamlikku kaastunnet Ilse Laanjõe le kalli venna
JAAN KIISLA
surma puhul.

KÜ Kullamaa 5

Südamlík kaastunne Ilse Laanjõe le kalli venna
JAAN KIISLA
surma puhul.

Töökaaslased Koluvere hooldekodu sööklast

- 3a tüdruk Lihulas ootab tore-dat hoidjatädi. Teave tel 477 8469, 5668 0469.

- Arhiivikorrastuse firma pakub tööd arhiveerijale. Valmisolek lä-hetusteks vajalik. Teave tel 503 2186. CV koos palgasooviga saata hiljemalt 17. jaanuariks ellas@hot.ee.

- Haapsalu väikelastekodu vajab lapsesõbralikku ja koostöövalmis kasvatusalatootajat, nõutav keskharidus. Tel 475 5626.

- Raamatupood (Posti 22) ootab kiiresti oma kollektiivi sõbralikku müüjat. Vajalik arvutioskus (Exel) ja aruannete tegemise oskus. Tel 473 1353 ja 5809 0450.

- Loodustoodete ja seebi müü-giga tegelev avatav pood otsib aktiivseid müüjaid. Tel 56473334, natural.beauty@hot.ee

THALASSO
SPA FRA MARE

Pakume tööd
kosmeetikule, arstile,
hooldusõele, ettekandjale,
kokale, abikokale ning
sauna- ja basseinikompleksi
perenaisele.

Teave tel 472 4602.

AS Falck Lääne-Eesti
Haapsalu esindus

Pakume tööd:

- autojuhile–valvetöötajale,
- valvetööd kaubanduses ja hotellinduses tegusatele naistele.

Töö graafiku alusel.
Telefon 473 7003 või tulla
Suur-Mere 2. Haapsalu.

AS Apleks Tekstiil võtab tööle
trikotaažiõmbleja.

Teave tel 473 7000.

METS

- OÜ Interfor Group ostab palki (1040 kr/tm), paberipuud (520 kr/ tm), raieõigusi ja metsakinnistuid. Ülestöötamine. Tel 515 0451.
- Austatud metsaomanikud! Os-tame **metsamaad ja kasva-vat metsa** üle Eesti. Tel 526 0713, info@metsinvest.ee
- **OÜ Vävars** ostab pidevalt värsket kasepaberipuud Kuijõel Risti vallas. Parim hind Läänemaal. Tel 5667 8949 või 5622 3870, www.vavars.ee

OÜ Altmõisa Põllumajandus ostab metsamaterjali:

paberipuu (kuusk, mänd, kask),
küttepuu (lepp, sanglepp).

Pikkus 3 m.
Maksame kohe!
Tel 508 8696, 518 0245,
reet@altmoisa.ee

LOOMAD

- Haapsalu loomade varjupaigas Tulbi põik 5 ootavad omanikke või uusi kodusid toredad kassid ja koerad. Tel 5620 9754.

Kuulutuste vastuvõtt E–R kl 8.30–17 Posti 30, Haapsalu. Tel 473 7 111. Faks 473 7040.

- Ära anda isane 3kuine väike toakoera kutsikas. Tel 5377 5714.

MITMESUGUST

- **Kaardid ennustavad**, helis-ta tel **900 1727**, kogenud en-nustajad 24 h, ka mobiiltelefonilt, h 17 kr/min.

TEATED

Detailplaneeringut tutvustav arutelu Virtsus

Neljapäeval, 18. jaanuaril kell 15 on Virtsu põhikooli aulas Virtsu alevikus Tallinna mnt 37a kinnis-tule (reg nr 1271832) koostata-va detailplaneeringu lähteseisu-kohti ja eskiislahendusi tutvus-tav arutelu.

Planeeritava ala suurus on 19736 m² ning planeeringu koos-tamise eesmärk on kinnistu maa-kasutuse sihtotstarbe muutmine, kinnistu jagamine kuni kuueks krundiks, neist neljale krundile elamu, ühele krundile paadikuuri ehitusõiguse ja hoonestustingi-muste määramine, ühele krundile juurdepääsutee ja merele paadi-kai ehitusõiguse määramine.

Hanila vallavalitsus

AA–rühmad Haapsalus

Reedeti kl 19 Endla 6 kinnine koos-olek (mõeldud ainult alkohooliku-tele).

Laupäeviti kl 16 Kastani 7 lah-tine koosolek — osa võivad võtta kõik alkoholismist huvitatud.

AA on ülemaailmne sõpruskond naistest ja meestest, kes püüa-vad oma kogemusi, jõudu ja loo-tust jagades päev korraga kaine püsida. Ainus nõue AA liikmeks olekule on soov joomine lõpeta-da. Kui soovid juua, on see SINU asi. Kui soovid joomist lõpetada, on see MEIE asi.

Tel 529 9955.

AA–rühm

Toiduhügieenikoolitus

Päeva Villas (Lai 7, Haapsalu) 31. jaanuaril kl 15.

Tel 515 2405.

PPS Eesti OÜ

Igavikku lahkunud inimesed Haapsalust

TOOMAS NAU
11.10.1956–3.12.2006

SILVI LAUREN
12.03.1926–5.12.2006

VICTOR MARCHENKOV
13.02.1928–9.12.2006

EINART PROOS
3.01.1931–12.12.2006

ALEKSANDER RAAG
2.01.1917–14.12.2006

HARALD MANNOV
14.04.1923–17.12.2006

HEINAR PEEK
12.03.1956–13.12.2006

TATJANA MALAHOVA
24.02.1953–13.12.2006

SIRJE PAESÜLD
2.06.1956–13.12.2006

Kullamaa vallast

VELLO ANDERSSON
11.02.1943–3.12.2006

MATIA AVEKUKK
10.11.1937–10.12.2006

Lihula vallast

SINAIDA KALJURAND
27.07.1918–6.12.2006

Noarootsi vallast

HILDEGARD TROPP
7.03.1923–7.12.2006

Nõva vallast

VELLO UNT
26.03.1952–11.12.2006

LEMBIT ROHI
23.05.1936–14.12.2006

Oru vallast

MEETA LOODMA
1.05.1923–10.12.2006

VERONIKA TUULEMÄE
16.03.1947–20.12.2006

Ridala vallast

NIKOLAY KONONOV
6.08.1931–15.12.2006

VJATŠESLAV PERMINOV
5.11.1955–22.12.2006

Risti vallast

KIIRI RAMMUL
22.06.1938–3.12.2006

VERGINA ESSENOVA
22.08.1924–9.12.2006

ELMAR HEIMANN
26.01.1922–13.12.2006

KALJU HOLSTER
2.10.1936–23.12.2006

TÕNUALTKÜLA
21.06.1954–5.12.2006

Taebla vallast

HEINO LINTS
25.01.1941–10.12.2006

EINO MÄGIMAA
22.03.1938–25.12.2006

ELFRIEDA RUMASK
11.06.1929–3.12.2006.

Mälestame neid.

Avaldame kaastunnet Leida Adelmanile vennatütär
HELE LEESMÄE
surma puhul.

Alfred, Lembit, Hilma ja Ago

ANTI TANNER
4.01.1967–21.12.2006

Varalahkunud sugulast mälestab perekond Savi.

Südamlík kaastunne Ilse Laanjõe le kalli venna
JAAN KIISLA
surma puhul.

Töökaaslased Koluvere hooldekodu sööklast

Avaldame kaastunnet Anu Järvisaarele
ema
surma puhul.

Haapsalu Tarbijate Ühistu

Meie südamlík kaastunne õpetaja Peetrile isa
BERNHARD HERMIKU
surma puhul.

Lihula gümnaasiumi pere

Südamlík kaastunne Helgile abikaasa ja Annesele isa
ANTS MIKKUSE
surma puhul.

Lihula Keskkooli 28. lend

Reakuulutus (kuni 4 rida): Tööpakkumine, teenus, mets, kinnisvara, autod 45 kr; tööotsimine 30 kr; teised kuulutused 35 kr. Kiirkuulutus topeithinnaga. **Kood** 10 kr, tööpakkumisel 40 kr, püsikood 50 kr. **Raamiga kuulutus** 13.50 kr/cm², logoga 15 kr/cm², kordus 20% odavam. **Leinakuulutus** 80 kr, topeeltsuuruses 150 kr, surmateade (topeeltsuuruses) 100 kr. **Õnnitlus** 100 kr ja topeeltsuuruses 140 kr. **Teated** 7 kr/cm², kordus 20% odavam. **Raamitud teade** 10.00 kr/cm², kordus 20% odavam. **Kuhu minna** 5 kr/cm². **Toimetus avatud** E–R kl 8.30–17, tel 473 7111, faks 473 7040, e–post info@le.ee

KUUH MINNA?

MEELELAHUTUS

22. jaanuarini on restoran **Blu Holm** suletud.

Fra Mare restoran: P–N 12–23; R–L 12–24 / Lobibaar E–P 9–24. K, R tantsuõhtu. L kl 20.30 *show*kavaga laupäevapidu. Tel 472 4600.

Centrali restoran ja õllekel-
der: P–N 12–23; R, L 12–02. R ja L kl 22 karaoke. Tööpäeviti kl 12–15 päevaroad. **13. jaan tantsuks „Ühemehebänd“.** Tel 473 5595.

Amanda Puhvet Üdrumal: laup, 20. jaan „Head ja paremat, uut ja vanemat“ muusikat valib DJ Cozzo. Reedel, 2. veebr tantsuõhtu Jüri Homenjaga kl 22–03. Pilet 100 kr. Teave ja broneerimine 472 9044.

Wiigi kohvik (Suur-Lossi 25): P–N kl 12–21, R–L kl 12–23. Päevamenüü ja peolauad. Tel 473 4704.

TERVIS JA SPORT

Spaahotell Laine on suletud. Ootame teid 22. jaanuarist.

Tule ja lõõgastu Thalasso SPA Fra Mare uues Day SPA saun- ja basseinikompleksis! Avatud iga päev kl 18–22. Hind 200 kr 2 tundi. *Floating*-teraapia kl 22–23, hind 100 kr.

Jaanuaris argipäeviti kl 12 **sauna- ja basseinikompleksi tutvustav ringkäik. Võta oma kolleegid ja sõbrad ühes ning tule vaatama!** Teave ja eelregistreerimine Day

SPA administraatori tel 472 4612. Võimalus broneerida *lounge* „Meressauna“, 2500 kr 2 tundi. Tel 472 4600, 472 4612.

Fra Mare spordikompleks: avame veebruaris. Palume eba-meeldivuste pärast vabandust!

Vanalinna Bowling (Jaani 4): E–P 12 ja 24, tel 473 4900. *Happy hours* P 21–24. Piljard. Avatud puhkekeskus. www.vanalinna Bowling.ee

Haapsalu sotsiaalmajas (Kastani 7): neljäpäeviti kl 18 **ravi-võimlemine** (eesti ja vene k). Tel 5373 6465.

KINO LIHULAS

Lihula kultuurimaja: laup, 13. jaan kl 14 koguperefilm „Jahihoo-aeg“. Pilet 25 kr.

KINO HAAPSALUS

Haapsalu kultuurikeskus: laup, 13. jaan kl 14 ja 16; pühap, 14. jaan kl 13 ja esmasp, 15. jaan kl 18 film „Lustakad jalakesed“. Pilet 30 kr; pühap, 14. ja esmasp, 15. jaan kl 20 ja teisip, 16. jaan kl 18 ning 20.30 film „007: Casino Royale“. Pilet 40 kr.

KUUSKEDE PÖLETAMINE

Pühap, 14. jaan kl 17 Kastani ja Vahtra t ristmikul asuval tühermaal.

MUUSEUMID

Sidemuseum (Tamme 21A): K–P 11–16. Tel 473 3664.

Haapsalu piiskopilinnuse muuseum, toomkirik, ristimiskabel ja kellatorn: etetellimisel tel 5346 2673, 472 5346.

Raudteemuuseum: külastajale taasavatud 17. jaanuarist K–P 10–18.

Rannarootsi muuseum: K–P 11–16. Näitused „Nobedad näpud“, kaljas „Hoppet“. Näitus ees-tirootslastest, Aibovaip ja Vormsi talutuba.

Läänemaa muuseum: K–P 11–16. Näitused „Elu võimalikkusest Läänemaal“, „Roman Haavamägi 115“. Veebruari keskpaigani on avatud kaelkirjakute ja jäneste näitus. Kaelkirjakud on Taebila poisi Mikk Räli „eraloomaiaist“ ja jäneseid Haapsalust Joanna Martiina Lepmetsa „jänesekasvandusest“.

www.muuseum.haapsalu.ee

Hanila muuseum: maini sissepääs tellimisel. Tel 5648 4164.

A. Laikmaa majamuuseum: K–P 11–16. Tel 472 9756.

NÄITUSED

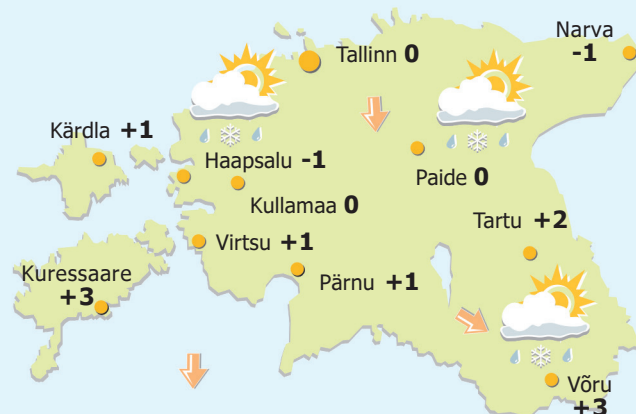
Kuke galeriis Viive Kuristi akvarellide näitus.

Iloni Imedemaa galerii (Kooli 5): K–P 11–18.

Kullamaa kultuurimaja galerii: „Eduard Tubin — igatsusest sindinud elusümfoonia.“

Ehte käsitöö- ja kunstikoda (Ehte 4): jaanuaris talvepuhkuse.

ILMAENNUSTUS

Täna Läänemaal

Pilves selgimistega ilm. Hommikupoolikul sajab lörtsi või lund. Puhuvad põhja- ja loodetuul 8–15, puhanguti 20 m/s, õhtupoolikul pöördub tuul läänearde ja nõrgeneb. Õhutemperatuur on +1 kuni -1 kraadi.

EMHI

ILM LÄÄNEMAAL

Reede -3°...+3°
muutlik tuul
5–12 (17) m/s

Laupäev 0°...+4°
muutlik tuul
5–12 (15) m/s

Pühapäev +2°...+3°
loode- ja läänetuul
5–10 (14) m/s

Esmaspäev -2°...+4°
kagu- ja läänetuul
7–12 (15) m/s

KUUH MINNA?

Haapsalu linnagalerii (Posti 3): K–P 12–18.

RAAMATUKOGU

Läänemaa keskraamatukogu lahtiolekuaajad: kojalaenu-tuse osakond (Posti 3) E–R 10–18, L 10–15; lugemissaal ja avalik internetipunkt (Posti 3) E–R 10–19, L 10–15, P suletud. Raamatulaenu sotsiaalmajas (Kastani 7) T 14–17, R 11–14. Lasteosakond (Wiedemanni 11) E–R

10–17, L 10–15, P suletud.

Iga kuu viimasel neljäpäeval kor-rastustööde tõttu suletud.

Vaata ka www.lib.haapsalu.ee/

LAUATENNIS

Wiedemanni spordihoone: laup, 13. jaan kl 10 Läänemaa Rahvaliiga 5. etapp; kl 12 Haapsalu GP 5. etapp.

TEADE

Terviseabitelefoniid:

- suitsetamisest loobujate nõustamine 5343 0707;
- noorte seksuaalnõustamine 528 0560, registreerimine 472 5815;
- noorte psühholoogiline nõustamine 473 7227;
- tervisetuba 472 4485.

LAEN

KUNI 100 000 KROONI
OTSUS POOLE TUNNIGA

HAAPSALU, Posti 30, tel 473 7030

kauplus ENTRE

tule OMARAHALE järele

OMARAHHA

REKLAAMI

SIIN

Posti 30, tel 473 7111, 473 7222,
faks 473 7040, e-post reklaam@le.ee

Uued hubased korterid Haapsalus
Kastani elurajoonis

Hinnad 15 000-18 000 kr/m²

www.arcovara.ee/kastani

Müügiinfo: **Enn Heinorg**
tel 473 7453
GSM 508 6722
Enn.Heinorg@arcovara.ee

Arco Vara Kinnisvarabüroo AS
Läänemaa esindus
Posti 1 | Haapsalu 90502
www.arcovara.ee

Oled Sa tabanud end mõttelt, et otsid elus põnevaid väljakutseid ning Su võimed ja oskused vajaksid arenemiseks paremat ja motiveerivat töökeskkonda?

Eesti ja Baltikumi suurim tööriistade ja seadmete müügikett Stokker ootab just Sind oma ridadesse, et koos areneda ning uusi sihte saavutada. Stokker on esindatud 22 Baltikumi linnas ning ainuüksi Eesti keskuses töötab üle 235 inimese. Stokker pakub oma keskuses ja müügiesindajate vahendusel laia tööriistade ja seadmete valikut, mis hõlmab üle 70 000 erineva toote paljudelt maailmas tunnustatud ja juhtivatelt tootjatelt, lisaks ka hooldus- ja remonditeenuseid.

Ära lase oma võimetusel ja ambitsioonidel vaka all vinduda, vaid tule ja ühendame jõud!

Otsime oma meeskonda Haapsalus müüjat,

kelle tööülesandeks on aktiivne müügitöö tööriistakeskuses.

Kandidaadilt eeldame:
tehnilist taipu
head suhtlemisoskust ja aktiivsust

Sooviavaldus koos elulookirjeldusega palume saata 20. jaanuarini aadressil AS Mecro, Peterburi tee 44, Tallinn või e-postil reeli.eelmaa@mecro.ee. Täiendav info telefonil 620 1111.

www.stokker.com

STOKKER
TEEB MEHEST MEISTRI